Vladimirs GĀGA

SPECIĀLISTA IZAUGSMES IESPĒJAS UN METODES

FEDERĀLĀ IZGLĪTĪBAS AĢENTŪRA

AUGSTĀKĀS PROFESIONĀLĀS IZGLĪTĪBAS VALSTS IZGLĪTĪBAS IESTĀDE
TOMSKAS VALSTS UNIVERSITĀTES BIZNESA AUGSTSKOLA

Vladimirs GĀGA

SPECIĀLISTA IZAUGSMES IESPĒJAS UN METODES

Mācību līdzeklis

NORDIK
2011

UDK 005
Ga 120

Redaktors – ekonomikas zinātņu doktors M. Kazs.
Recenzenti ekonomikas zinātņu doktore J. Novosjolova,
ekonomikas zinātņu kandidāts J. Millers,
ekonomikas zinātņu kandidāts M. Ozerovs.

No krievu valodas tulkojusi E. Jansone.

V. Gāga. Speciālistu izaugsmes iespējas un metodes. Mācību līdzeklis. - Tomska: Tomskas Universitātes izdevniecība, 2008, 80 lpp.
Darbā apkopoti sociologu, ekonomistu un psihologu pētījumu rezultāti, kā cilvēkam īstenot savas ģenētiski nosacītās iespējas. Tie pārstāv "sauso atlikumu" no tematiem, ar kuriem menedžeri vēršas pēc palīdzības galvenokārt pie psihologiem, lai atvērtu uzņēmumu speciālistu potenciālo zināšanu un profesionālo iemaņu krātuvi. Darbs sagatavots kā mācību līdzeklis kursiem "Rūpnieciskais menedžments" un "Darba ekonomika".

ISBN 978 9984 854 23-6

© Gāga Vladimirs, 2008
© Nordik, 2011

SATURS

Ievads 5

1. Darbatdeves optimizācijas metodoloģiskie pamati 6

1.1. Jūsu iespējas uz smadzeņu potenciāla fona 6

1.2. Mērķtiecība pretī nezināmajam 18

2. Vērtības nostiprināšanas procesa galvenās prasības 28

2.1. Ieskats situācijā 28

2.2. Domu konstruēšana 29

2.3. Domu iedzīvināšana visos apziņas līmeņos 30

2.4. Panākumu nostiprināšana 32

2.5. Makrolīmeņu noslēpumi 33

2.6. Efektīvs paņēmiens domu izplatībai operatīvajā telpā 35

2.7. Risinājumu meklējumi bez lieka spēku patēriņa 38

2.8. Realitātes apsteigšana domās 40

2.9. Domu piesārņojuma ignorēšanas prakse 41

2.10. Domu "trases" veidošana nākotnē uz uzskatu kontroles pamata 42

3. Piekļuves ceļi egresijas potenciālam 44

3.1. Savu spēju vizuāls novērtējums 44

3.2. "Iespēju paketes" atvēršana 45

3.3. Fināls jūsu egresīvā pārākuma potenciāla atzīšanai 56

3.4. Menedžera tapšanas specifika 59

Nobeigums 62

Pielikums 63

Literatūras saraksts 70

IEVADS

Menedžera darbībā bieži ir gadījumi, kad speciālisti, sasnieguši noteiktu atzinības līmeni, pārstāj veidot sava intelekta rezerves, aizmirsdami, ka tās veidojas virsapziņas un zemapziņas sistēmās. Rezultātā šis speciālists iestādes vadītāja priekšstatos kļūst nebūtisks, ar viņu pārstāj apspriest jebkādas problēmas, un viņš noslīd gatavu risinājumu izpildītāja līmenī. Bet ir gadījumi, kad attīstīties pārstāj arī augstāka līmeņa vadītājs. Tad speciālists var ilgāku laiku palikt vadībai "pietuvināto" skaitā. Taču abos gadījumos organizācija pamazām sāk zaudēt savu konkurētspēju. Šajā mācību līdzeklī parādīti ceļi un iespējas, kā ikvienam speciālistam atrast "otro elpu". Esam pārlūkojuši jaunākos to sociologu un psihologu pētījumus, kuri strādā pie personības attīstības problēmām, praksei noderīgie pētījumi sagrupēti īpašās nodaļās un tiek piedāvāti tiem, kas vēlas nostiprināt savu personības vērtību. Lai gan saprotams, ka smadzeņu potenciāla izpēte ir ārpus ekonomista zināšanu robežām, taču interese par to, ko diktē praktiskā menedžmenta pieprasījums, aicinājusi mūs norādīt psihologiem virzienus, kuros vēlas ielūkoties mūsdienīgu uzņēmumu vadītāji.

1. DARBATDEVES OPTIMIZĀCIJAS METODOLOĢISKIE PAMATI

1.1. Jūsu iespējas uz smadzeņu potenciāla fona

Tirgus ekonomikas un privātīpašnieciskās saimniekošanas apstākļos strauji aug iedzīvotāju diferenciācija pēc ienākumiem un – attiecīgi – pēc dzīves līmeņa un veida, kas rada sociālo spriedzi. Sāk intensīvi attīstīties tādi interešu katalizatori kā trūkums, nenovīdība, greizsirdība, kas pastiprina personības psiholoģisko nestabilitāti un vieniem subjektiem biolauku padara vājāku, toties citiem – spēcīgāku.

Šādās situācijās pieaug personības atbildība par savu likteni un vietu Krievijas sabiedrībā. Ikvienam nopietni izvirzās jautājums par viņa ģenētiskajām iespējām un dotību izmantošanas līmeni. Šeit vietā atcerēties, ka, pēc evaņģēlija norādēm, cilvēki ir vienlīdzīgi, bet reālajā dzīvē ļoti un pat ļoti dažādi, turklāt visiem zināmā būtiskā diapazonā. Vienlīdzība pastāvēja sociālistiskās sabiedrības ideoloģijā, – attīstījās savstarpēja palīdzība, sadarbība, pastāvēja darbaudzināšanas institūcija, kuras uzdevumos ietilpa darbatdeves un attiecīgi – darba algas izlīdzināšana. Pirmrindas pieredzes atklāšanas un izplatīšanas sistēmas ar zinātniski tehniskās informācijas centriem deva iespēju viduvējībai vai atpalikušajam īsā laika sprīdī sasniegt darba ražīgumu, kas ļāva uzturēt savu labklājību attīstītam darba cilvēkam pietiekamā līmenī.

Viss mainījās biznesa apstākļos, kur nav pieņemts atklāt savus noslēpumus. Parādījās un nostiprinājās agrāk nezināmas komercnoslēpuma kategorijas līdz ar finanšu izlūkošanu un kontrizlūkošanu.

Mūsdienu zinātne pierāda, ka cilvēki ir vienlīdzīgi pēc iespēju sistēmas, tikai tās netiek pieprasītas vienādā pakāpē. Bet katrā iespēju jomā tās ir diferencētas atbilstoši pazīstamajai Gausa līknei (normālsadalījuma līknei) (sk. 1. zīm.).

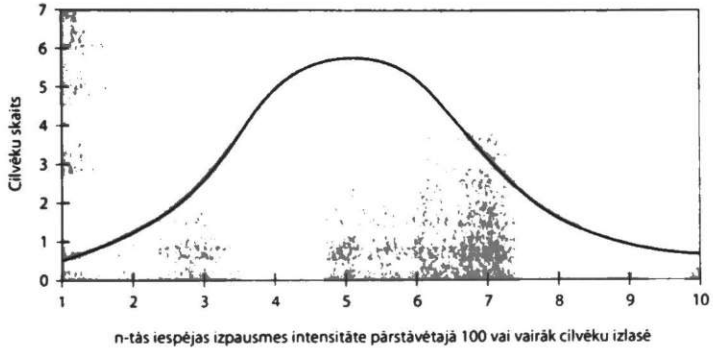

1. zīm. Cilvēku normālsadalījuma līkne pēc n-tajām iespējām.

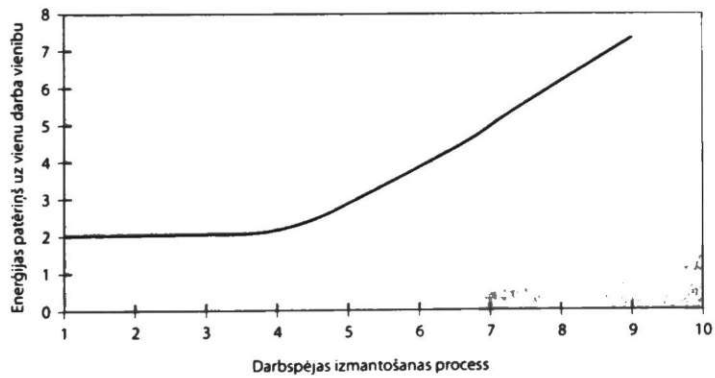

2. zīm. Cilvēka enerģijas patēriņa atkarība no viņa darbspēju izmantošanas.

Darbatdeves izlīdzināšanas process sarežģījas vēl arī tāpēc, ka cilvēkam nav priekšstata par savu n-to iespēju maksimumu un – atbilstoši tam – par savu faktisko darbspējību. Bez kaitējuma organismam

cilvēks var izlietot ne vairāk par 50% savu ģenētisko darbspēju, tāpēc ka aiz šīs robežas palielinās enerģijas patēriņš un organisms intensīvi nolietojas.

Tātad subjekta priekšā ir uzdevums:

1) Noskaidrot sava organisma dabas doto iespēju optimālo līmeni, t. i., aiz skaitļa 5 (5 vienību) robežas (1. zīm.). Tuvošanās 10 vienībām jo vairāk liecinās par jūsu darbatdeves jaunas kvalitātes pastiprināšanos – par ģenialitāti.

2) Izpētīt, kāds darba tirgū ir pieprasījums pēc šīs ģenialitātes.

3) Optimizēt savas spējas, izvēloties aktuālās. Visnotaļ iespējams, ka tās atradīsies 5 vienību robežās. Tādā gadījumā tas ir jūsu liktenis, un nāksies noskaņoties uz vidēju līmeni, gaidot labākus laikus, kad varēs izmantot jūsu ģenētisko dominanti.

Izvēlēties sev treniņa sistēmu, kas ļautu attīstīt vēlamo spēju līdz pieprasītajam līmenim, līdztekus meklējot tās pārdošanas iespējas, t. i., darbavietu.

Iepriekš teiktais liecina par to, ka mēs:

a) visi esam ģeniāli, taču ne vienmēr attiecīgajā virzienā sabiedrības pieprasīti;

b) neapzināmies savu spēju maksimumu; tā mūs konstruējis Dižais gēnu inženieris, un acīmredzot šim noslēpumam ir kāds pamats, kāpēc tas pastāv.

Pie populāriem gēnu sistēmas izpētes paņēmieniem pieder: a) hiromantija, kas pēc cilvēka plaukstas ļauj noskaidrot gan personības īpatnības, gan konstruktīvi izmantot saņemto informāciju sevis izpratnei; b) dažādas okultās idejas, ko izmanto praktizējoši gaišreģi; c) ievērojamu personāla menedžeru slēdzieni, kuri uzkrājuši pieredzi darbā ar cilvēkiem ražošanas situācijās; d) sociologu un psihologu testi, ko izmanto personāla darbā pieņemšanas dienesti; e) psihologu teorijas, kas specializējušies ilgstošā subjektu uzvedības novērošanā rūpnieciskā vidē; f) personīgā pieredze. Taču visi minētie paņēmieni pēc to objektivitātes novērtējuma pieder pie ekspertu, t. i., neprecīza

novērtējuma grupas, kas tiek izmantota tad, kad trūkst precīza novērtējuma.

Bibliotēka, informācija, biznesa sasniegumi pirmām kārtām saistīti ar smadzeņu darbību, kas izpaužas cilvēka psihē. Uzskata, ka smadzeņu attīstība aptver 200 miljonus gadu. To recekļainā masa, kas atgādina biezas sinepes, sver aptuveni 1,5 kg. Būdama 2% no ķermeņa kopējā svara, tā izlieto 20% skābekļa. Visas nervu šūnas kopumā ģenerē 25 vatu enerģiju un nesajūt sāpes. Patērē 0,7 litrus asiņu minūtē. Samaņa zūd, ja asiņu plūsma tiek pārtraukta uz vienu minūti, bet astotajā minūtē dzīvība pārtrūkst. Smadzeņu garoza ir 8% no visa smadzeņu apjoma. Pelēko vielu veido ap 10 miljardi šūnu. Spēcīgāka asiņu plūsma nepieciešama miega laikā. Evolūcijas gaitā smadzeņu apjoms palielinājies trīs reizes, kamēr pārējās ķermeņa daļas gandrīz nav mainījušās. Apziņas nesēji ir neironi.

Prāta spējas ir atkarīgas nevis no smadzeņu lieluma, bet no neironu sakariem un to nodibināšanas ātruma. Vidējais ātrums –1/100 sek. Smadzenes – tā ir elektroķīmiska sistēma, kas ir pati sarežģītākā Visumā. Smadzenes pētījuši: I. Pavlovs, Č. Šeringtons, Dž. Eklss, A. Lurija, V. Penfīlds, K. Pribrams un citi. Vairākums no viņiem uzskata, ka smadzenes ir pēdējais dabas noslēpums, kas atklājams cilvēkam. V. Penfīlds nonācis pie atziņas, ka saprāts ir kaut kas vairāk nekā smadzenes. Saprāts ir sākotnējais ierosinātājs, kuram nevar rast izskaidrojumu smadzeņu organiskajās funkcijās. Pēc D. Davitošvilli datiem, cilvēks ir garo viļņu izstarojuma avots. Viņam piemīt unikāla spēja ar savas psihiskās enerģijas kompleksu, ar roku izstarojumu iedarboties uz jebkuriem bioloģiskajiem procesiem. Tiek reģistrēta cilvēka ķermeņa elektriskā, magnētiskā un siltuma aktivitāte.

Biolauks ir ļoti vāja līmeņa enerģētiskais lauks, un cilvēka organisms reaģē tieši uz šiem vājajiem laukiem. Skaidrās dienās vidusmēra cilvēkiem potenciālu starpība starp kājām un galvu var būt 160 voltu. Tas nosaka cilvēka psihi. Par šiem līmeņiem trūkst vienota viedokļa; jo dziļāk jautājums tiek pētīts, jo vairāk niansu atklājas. Z. Freids šajos pētījumos izdalīja: bezapziņu, apziņu, cenzūru un priekšapziņu. Šo

līmeņu skaidrojums ir visnotaļ savdabīgs, bet pelna ievērību arī mūsdienās. Bezapziņas sistēmu viņš salīdzina ar lielu priekštelpu, kurā līdzīgi kādām būtnēm drūzmējas visas garīgās norises. Aiz tās nāk salons, kurā mitinās apziņa. Uz sliekšņa stāv sargs, kuru Freids nodēvējis par Cenzoru, kas rūpīgi izskata ikvienu tēlu, novērtē to un "izraksta atļauju" uz apziņu. Tādā veidā tas nedod iespēju apzināties atstumtos. Tēli, kas atrodas bezapziņas priekštelpā, nav pieejami apziņas skatījumam. Priekšapziņa - tie ir priekšstati un pārdzīvojumi, kas vēl nav kļuvuši apzināti, bet kas principā var tikt apzināti.

Mūsdienu praksē aizvien biežāk tiek izmantota trīslīmeņu koncepcija, ko aprakstījis B. Veršiņins u. c. monogrāfijā "Dvēseles stāvoklis". Viņš izšķir: a) apziņu; b) zemapziņu; c) virsapziņu. Aplūkosim tās tuvāk. Apziņa nozīmē cilvēka zināšanas par apkārtējo pasauli, kas var tikt nodotas citiem cilvēkiem ar kaut kādu apzīmējumu sistēmu (vārdiem, formulām, žestiem, mākslas tēliem, vēstulēm u. tml.). Tā sniedz sociālu un subjektīvu informāciju. No vispārējās informācijas sistēmas mēs izvēlamies to, kas mums ir pieejams un interesants. Tas, kas ir ārpus intereses robežām, paliek sociālajā vidē. Svarīgās informācijas atlase tiek īstenota uz fokusētās jeb izlases uzmanības mehānisma palīdzību. Tas ir savdabīgs filtrs un ar noteiktu ātrumu (7 ± 2 vienības) ielaiž informāciju apziņā. Apziņai raksturīga analītiska domāšana, kas balstās uz emocionāli jēdzienisku atmiņu.

Zemapziņa ietver visu to, kas bijis aptverams vai tāds varētu būt. Tajā glabājas iemaņas un cilvēka dziļi apgūtās uzvedības normas, kas izveidojušās līdz refleksu līmenim. To var būt līdz 2 tūkstošiem, un tās var būt savstarpēji saistītas. Praktiski tās ir bezgalīgs daudzums zibenīgai izmantošanai izveidotu uzvedības programmu, kas labi veic aizsardzības funkciju, apsteigdamas apziņu ar savām zināšanām. Informācija tiek apgūta, kā apgalvo speciālisti, nepārtraukti, arī miegā un citos pasīvos stāvokļos (narkoze, bezsamaņa, snauda u. c.). Bet informācija tajā nonāk bez analīzes, cilvēks nevar kontrolēt šo procesu. Zemapziņa ir konservatīva, tajā nav radošas sākotnes, kas paredz iepriekš izveidojušos normu pārvarēšanu.

Smadzenes atceras visu, ko uztvēruši maņu orgāni, pat vairāk, ja piekrīt smadzeņu un to ģenētiskā komponenta enerģētiskajai koncepcijai. Bet, pēc neirofiziologu domām, mēs izmantojam no tā ne vairāk par 5–7%. Z. Reidaks runā par to, ka Zemi aptver informācijas lauks, kurā "ierakstīti" gan bijušie, gan gaidāmie notikumi. Un īpašos gadījumos cilvēks, kas apguvis šādu informācijas apstrādi, var tajā iekļūt. Tādos gadījumos jāizdara secinājums, ka cilvēka spējas zināmā veidā ir atkarīgas no tā sakariem ar informatīvi enerģētisko lauku. Atlanti no citām pasaulēm kaut kādu iemeslu dēļ pameta Zemi. Viņi pārstāvēja labējās smadzeņu puslodes civilizāciju, kas darbojās, izmantojot intuīciju.

Viņu smadzenes, balstīdamās uz rezonanses efektu, varēja kļūt par spēcīgu enerģijas avotu, kas spēja veikt apūdeņošanas darbus, īstenot gigantisku būvju celtniecību no blokiem bez jebkādu mehānismu izmantošanas. Viņu tehnoloģijas mums nav pieejamas. Tās izgaisušas, atstādamas tikai savas pēdas, neko vairāk. Mums šķiet, ka šai dīvaini izzudušo atlantu koncepcijai attiecībā uz enerģētiku vajadzētu piekrist. Pirmatnējo cilvēku apmetnēs mēs atrodam darba rīkus un līdzekļus, bet to nevar teikt par atlantiem. Tātad viņu mehānismi bija kaut kas cits, atšķirīgs no mums pierastā. Un versija par iespēju izmantot smadzeņu enerģiju dzīves praktiskajā darbībā ir visnotaļ pārdomu vērta. Smadzeņu darbības pētījumu speciālisti uzskata, ka cilvēka neapgūtā informācija glabājas īpašā, superspēcīgā blokā – virsapziņā. Tiek uzskatīts, ka cilvēks tajā nonāk zināmos apstākļos. Cilvēka dzīve iedalāma trīs stadijās: bērnība, briedums un gudrība. Virsapziņu sāk izmantot gudrības stadijā, kad cilvēks ņem vērā to pieredzi, kuru uztvēris viņa dabas dotais, spēcīgais aparāts. Bet, ja cilvēks nenonāk šajā līmenī, tad arī mēs neizmantojam savas iespējas mijiedarbībā ar dabu. No gudrības pozīcijām – tas ir gadījums, kad visu nosaka nevis vairākums, bet mazākums.

Trešajā stadijā veidojas to cilvēku kritiskā masa, kas saistīti ar iespēju nonākt virsapziņā. Tā acīmredzot nav vairāk par 10–12% no visiem iedzīvotājiem. Viņi arī nosaka visu veidu un formāciju kolektīvu likteņus.

20. gs. beigās Novosibirskā notika UNESCO kongress "Zinātne un izglītība uz trešās tūkstošgades sliekšņa". No dažādu valstu zinātnieku referātiem kļuva skaidrs, ka, lai arī zinātnieki nevar atrast atbildi uz jautājumu, kā iespējams pamodināt varenos, snaudošos, cilvēka smadzenēm dabas dotos spēkus, taču viņi saprot, ka šādas atbildes ir jāmeklē, atīstot pētījumus gan loģiskās domāšanas jomā, gan intuīcijā. Šis gadsimts sācies ar pētījumu intensifikāciju vidusmēra cilvēka nonākšanai virsapziņā.

Smadzeņu struktūra ir sevī ietvērusi informāciju par visiem notikumiem laikā, kurš glabājas virsapziņā. Tā ir it kā pati daba, tās pārstāvniecība cilvēkā. Bet tā palīdz viņam vienīgi nestandarta situācijās – pasaka priekšā, un arī tad – "klusā balsī", nonākot caur raupjo ķermeni no labējās puslodes līdz kreisajai kā apskaidrība, negaidīts gudrs lēmums. Taču cilvēkam liekas, ka tas nācis no augstākiem spēkiem un ir pamats reliģiozām izjūtām. Rodas ilūzija, ka bez šīm izjūtām nav iespējams vērsties pie savas apziņas, ka pieeja tai notiek vienīgi ar īpašām lūgšanām, kas veidotas pēc algoritma, kurš visiem nav zināms.

Rodas iespaids, ka virsapziņa pastāvīgi sadarbojas ar apziņu tikai no kreisās uz labējo puslodi. Tajā tiek "sasūknēta" apstrādāta informācija ne tikai no maņu orgāniem, bet arī tieši no apziņas. Virsapziņa to visu uzkrāj, salīdzina, novērtē, sakārto visdažādākajos veidos, formējot mūsu dzīves pieredzi. Kā saka tautas valodā: nosit septiņus ar vienu cirtienu.

Bet uz pretējo pusi, t. i., no labās uz kreiso, darbības notiek patvaļīgi, spontāni, kad mēs esam nonākuši sarežģītā situācijā, t. i., nelaimē, un arī tad – ne jau katram cilvēkam. Patvaļīga vēršanās pie šīm augstākajām sfērām netiek pieļauta, un uz jautājumu, kā to iespējams izdarīt, zinātnieki šobrīd atbildēt nespēj. Šim noslēpumam piekļūt spēj tikai zintnieki, kas pēc Puškina vārdiem, nebaidās no "dižajiem valdniekiem" un kuru valoda ir "draudzīga debesu spēkiem".

Acīmredzot daba (citiem vārdiem – galvenais cilvēka konstruktors) paredzējusi neiejaukšanos virsapziņā, lai nepieļautu konservatīvismu.

Ja apziņu padarītu par cenzoru, tā pārnodrošināšanās dēļ nepieļautu nevienu progresīvu risinājumu, tāpēc ka tā iecerēta kā analītiska, taču konservatīva, t. i., nodrošina tikai taisnvirziena rīcību uz zināmas informācijas pamata.

Apziņai atvēlētas problēmas formulējuma un nostādnes funkcijas, kā arī otrreizēja atlase, kas ir virsapziņas radīta.

Lai iesaistītu virsapziņu kārtējo uzdevumu risināšanā, pastāv neformāli paņēmieni no tautas jaunrades krātuvēm – "recepšu" veidā, bet tie ir tādu padomu līmenī, kādus varam saņemt no dziednieku avīzītes, kas ārstē organisma slimības ar augu palīdzību. Pamatreceptes izklāsts ir ļoti vienkāršs, bet reālajā dzīvē sarežģīts. Tas ir darbs, darbs un darbs, kas saistīts ar intelekta rezervju papildināšanu, kuras pārpārēm piepilda zemapziņu un baro virsapziņu ar jaunu aktuālu informāciju. Ar šādām K. Staņislavska "receptēm" var iepazīties K. Antarovas grāmatā "Divas dzīves". Pārvaldības gudrība vēsta, ka, lai ko arī menedžeris darītu, viņš visu dara uz teoriju pamata, kas sevī ietvērušas paaudžu pieredzi. Virsapziņa operē ar pieredzi, ko uzkrājusi apziņa un kas daļēji saglabājusies zemapziņā. Tāpēc tā nespēj izvērst ideju, kas būtu pilnīgi brīva no šīs pieredzes. Un arī pati par sevi tāda zināšanu rezerve negarantē hipotēzes rašanos. Nepieciešama milzu vēlme atrisināt uzdevumu, fantastiskas darba spējas un darba mīlestība, ko sasniegt ļauj vai nu augstas, sākotnēji ģenētiski pārmantotas intelekta spējas, kultūra, vai arī saspringta nepieciešamība, ko radījušas izveidojušās, bet neapmierinātas vajadzības.

Pašnovērtējumam visbiežāk tiek izmantota hiromantija ar testu sistēmu. Rokas pētījumiem ir sena pagātne. Pārsteidzoši ir tas, ka lielākā daļa hiromantu, kas pārstāv dažādas kultūras un dzīvojuši dažādos gadsimtos, ir vienādos uzskatos par daudziem rokas līniju izpētes aspektiem. Pie mūsdienīgu metožu aizsākumiem bijis K. Staņislass.

D'Arpentiņjī viens no pirmajiem klasificēja rokas apveidus un iedalīja tos tipos, kurus šobrīd pielieto visi: lāpstveida, kvadrātveida, vienkārša, koniska, psihiska, filosofiska un jaukta tipa roka. Pagājušajā gadsimtā hiromantijā kļuva pazīstams K. Luisa vārds.

L. Hamons (1866–1936), kuru biežāk pazina ar Ċeiro vārdu, nodarbojās ar hiromantiju vairāk nekā 40 gadu, līdztekus citiem okultajiem pētniecības darbiem, tādiem kā numeroloģija un astroloģija. Taču hiromantu pareģojumus padara nevērtīgākus mūsdienu fiziķi, kas apgalvo, ka pastāv neizpētīta enerģētika, ko var izstarot cilvēks ar spēcīgu biolauku un noteikt rīcības programmu. No šīm pozīcijām hiromants atver iespēju struktūru un veido savu programmu, ko iemieso pētāmā cilvēka zemapziņā kā rīcības plānu turpmākajiem dzīves posmiem. Tiem, kas vēlas noteikt savu likteni pēc rokas līnijām, mēs iesakām S. Fentona un M. Raita darbu "Hiromantijas noslēpumi. Uzzini savu likteni" (Maskava: izdevniecība *"Мир книги"*, 2006, 256 lpp.).

Rosīgās un īslaicīgās sava likteņa dārgumu meklētāja aktivitātēs parasti tiek izmantots jaunākais paņēmiens – prakse ar kļūdu un izmēģinājumu metodi, kuru šā darba autors izmantojis, pētīdams agronoma, biškopja, muzikanta, ekonomista, pedagoga un zinātnieka specialitāti, kas visi beiguši savu darba dzīvi kā veiksmīgi menedžeri ar zināmu "sauso atlikumu" no radītā, ieviestā un praksē pārbaudītā "taustāmā" līmenī, t. i., kad sasniegto var ieraudzīt, sajust un aptaustīt. Šajā pašnovērtējuma procesā ir svarīga nozīme intuīcijai, kas visbiežāk mēdz būt dabas dota spēja. Bet tā balstās uz teorijām, kas nogulsnējušās zemapziņā gan no iemācītā, gan prakses. Tātad, jo vājāka attīstība un praktiskā pieredze, jo mazāk izpaužas intuīcija. Šajos gadījumos visnotaļ iespējams izvēlēties tādu darbības virzienu, kas neļauj pacelties pat līdz 5. darbspējas mērvienībai un var novest pie vilšanās un personības struktūras sagrāves.

Mūsu mācību kursā "Lēmumu pieņemšanas teorija un prakse" intuīcijas attīstības un pielietojuma paņēmienu izpēte noteiktos posmos sasniedz 75% līmeni. Patstāvīgam darbam šajā jomā sagatavots un izdots S. Kozlovas mācību līdzeklis "Intuitīvu lēmumu pieņemšana biznesā" (Tomska: TVU izdevniecība, 2000, 150 lpp.).

Izraudzītās spējas pieprasījuma pārbaude notiek ar darba tirgus, pētījumu virzienu un infrastruktūras izpēti.

Lielu palīdzību šajā speciālista veidošanas stadijā var sniegt veiksmīgu menedžeru, ģenerāldirektoru, banku un apdrošināšanas kompāniju vadītāju, reģionālo kadru pārvaldības administratīvo iestāžu u. c. padomi.

Jautājumā, kā optimizēt iespējas līdz desmitnieka līmenim, var būt noderīgs P. K. Portera darbs " Atmodini sevī ģēniju", kurā apkopota lielu korporāciju pieredze, kas papildināta ar autora paša pieredzi. Turpmāk mēs izmantosim autora metodiku ierindas speciālista vēlmju rosināšanā virzīties uz mūsu klasifikācijas desmito vienību, t. i., uz ģenialitāti – augstākā līmeņa domāšanu, ar ko daba apveltījusi ikvienu cilvēku. Uzdevuma nostādne ir skaidra – intensificēt savu potenciālo spēju realizāciju, kurai sekotu nozīmīga atlīdzība. Taču cilvēku šajā procesā attur bailes, un pašas postošākās no visām bailēm – nepilnvērtības sajūta, kas iedarbības ziņā uz apziņu noteiktai iedzīvotāju daļai pārsniedz tiecību uz sava noderības līmeņa paaugstināšanu. Šai cilvēku kategorijai vēlams saprast, ka dzīve sniedz visu tiešā proporcijā ar prasībām pēc tā, ko viņi no tās vēlas.

Mūsu kolektīvos, no tiem, kas aktīvi tiektos pretī desmitajai mērvienībai, rindas neveidojas, tās veidojas tikai no tiem, kas tiecas uz ģēnija atlīdzības līmeni. Tā iemesls ir pieradums sadzīvot ar pašu radītajiem ierobežojumiem un vainot apkārtējos attīstības šķēršļu celšanā. Man bija iespēja noiet šo ceļu pagājušā gadsimta 60. gados uzņēmumā, un tas bija saistīts ar disertācijas aizstāvēšanu, lai iegūtu zinātņu kandidāta grādu; man apkārt bija tādi paši cilvēki kā es, bet tie bija skatītāji – savulaik atteikušies no līdzdalības savu zināšanu līmeņa paaugstināšanā.

Nekādas šķēršļu organizēšanas pazīmes netika novērotas. Tā bija pirmā disertācijas aizstāvēšana starp elektrotehniskās rūpniecības ekonomistiem. Ar ministra pavēli tiem, kas bija aizstāvējuši disertāciju, alga tika paaugstināta par 30%.

Iekšējais spēks, kas mūs virza pretī attīstībai un ir prāta sastāvdaļa, acīmredzot atrodas virsapziņas līmenī. Tā ir lietas kursā par pašām

sīkākajām mūsu dzīves detaļām. Bet lielākā tiesa cilvēku nezina, kā tai piekļūt. Mēs esam savdabīgs dators bez programas, tā ierakstīta plaukstā, bet mums nav atslēgas, kura ļautu piekļūt tās šifriem. Mēs būtu aktīvāki šīs atslēgas meklējumos, ja iemaņas un zināšanas vienmēr novestu pie panākumiem materiālā ziņā. Kad stažējāmies Ohaio štata universitātē, mūs pie ieejas sagaidīja lozungs: "Katram, kas šeit ienāk, jāatceras, kādu risku viņš uzņemas."

Tas nozīmē, ka var nosēdēt bibliotēkā pusi dzīves, apgūt visas menedžmenta teorijas, bet negūt panākumus biznesā.

Ģēnijs gandrīz vienmēr savā attīstībā šķietami rīkojas nesaprātīgi. Tomass Edisons pārdzīvoja savos pētījumos 999 neveiksmīgus izmēģinājumus, toties izgudroja elektrisko spuldzīti. Ģēnijam nākas uzskatīt, ka visas viņa veiktās darbības ir sasniegums neatkarīgi no rezultāta. Tādi tēriņi prasa taupīgu apiešanos ar laiku, tā izmantošanu un prasmi pārvaldīt laika "bankas" rezerves, kurā ir 86,4 tūkstoši sekunžu diennaktī.

Uzmanību saista katras sekundes noderīgas izmantošanas sistēma, bet neizmantotās darba dienas beigās "noraksta".

Laika patēriņa pārnešanu no resursu ieguves uz attīstību, kas ietver risku, liedz pastāvošā dzīves prakse, kurai vajadzīgs nevis sapņotājs, bet gan pragmatiķis, kam nepieciešams:

a) nopelnīt iztiku;

b) iegūt skaistu māju;

c) redzēt pie ieejas divas automašīnas;

d) noguldīt bankas kontā naudu;

e) nēsāt līdzi vairākas banku kredītkartes;

f) un vēl šo to.

Dzīves prakse lielākoties ir tāda, ka ieguvēja funkcijas tiem, kas tiecas uz desmitnieku, tiek savienotas ar attīstību. Viņiem nākas, tēlaini izsakoties, īstenot to, kas nav pieejams vidusmēra cilvēkam – ar kāju griezt apļus un tajā pašā laikā ar roku rakstīt savu vārdu.

Šajā gadījumā ir svarīgi, lai būtu kopējs priekšstats par tās mūsu ķermeņa daļas funkcijām, kura atrodas augstāk par kaklu un pleciem.

Kreisajai puslodei visā vajadzīga jēga. Tā veic kritisko analīzi. Mūsu apziņa nepieņem informāciju, kamēr nav pabeigts pilnīgs tās apjēgšanas posms. Uz šāda pamata darbojas skola. Tā pieņem, ka visa sniegtā informācija ir simtprocentīgi pareiza. Kreisā smadzeņu puslode neaizdomājas par to, kas ir pareizi. Tā balstās uz dzīves pieredzes liecībām un iekārtota tā, ka jebkuru brīdi var radīt šķērsli pārmaiņām. Lai sevi atvērtu lieliem darbiem, jums jāapgūst labējās puslodes jaunrades funkcijas, lai notiktu harmoniska sadarbība ar loģisko prātu.

Labējā puslode ir atbildīga par jaunrades spējām, par spēju sapņot. Tās produkts ir muzikālās un mākslinieciskās dotības. Šī puslode ir miteklis brīvam garam, vieta sapņiem, fantāzijām un pasakām, brīvībai un romantikai, iztēlei un spējai izlikties. Tā ir vieta, kas nepazīst ne robežas, ne ierobežojumus.

Mūsu sabiedrība ir evolucionējusi "mīnētas" kreisās puslodes sistēmā, tajā skaitā – skolas izglītībā, strādājot ar jaunatni mēs esam nepietiekami audzinājuši sapņotājus. Un, ja nemainīsim izglītību, mēs vairosim studentus, kuru izglītības līmenis balstīsies vienīgi uz spēju atcerēties.

Šo rindu autors, strādādams par darba organizācijas un stimulēšanas nodaļas vadītāju lielā uzņēmumā, pievērsa uzmanību tam, ka krieviskajā darba praksē jebkura līdzstrādnieka inovatīvo darbību aizēno ikdienas darbs, 70% darbinieku saņem atlīdzību par gabaldarbu, bet izcenojums tiek nosacīts pēc darba kategorijas, nevis pēc strādnieka kategorijas.

Un, kaut arī bija atļauta starpkategoriju piemaksa, spilgti izteiktu interesi par kvalifikācijas paaugstināšanu strādniekos netikām novērojuši. Visās 20. gadsimta desmitgadēs Krievijā strādnieku vidējā kategorija nav bijusi augstāka par ceturto. Arī pēc darba laika apmaksātajās profesijās strādnieku vidējā kategorija brigādēs nedrīkstēja pārsniegt darba vidējo kategoriju, tāpat kā gabaldarba strādnieki bija materiāli piesaistīti pie "vecā", nevis pie "jaunā" izcenojuma. Zināšanu rezerves veidošana netika praktizēta. Tas noveda pie plānoto darba algas fondu pārtēriņa. Lai atdzīvinātu inovatīvo situāciju, mēs

bijām izstrādājuši un ieviesuši darba novērtējuma daudzfaktoru sistēmu, kur radošās aktivitātes rādītāji tika izcelti vienā no turpmāk minētajiem trim blokiem:

I – radošā aktivitāte;
II – kārtējā darbība;
III – sociālā aktivitāte.

Tajos laikposmos, kad tika intensīvi attīstīta bruņošanās līdzekļu ražošana, Krievijā visur sistemātiski tika veicināta racionalizātoru darbība, cehos darbojās ekonomikas skolas, bet izglītība vakara un neklātienes fakultātēs bija bez maksas, taču masveida kustība, lai veidotu intelekta rezerves, netika novērota.

Acīmredzot savu iespaidu bija atstājusi skolas gados sašaurinātā attīstība tikai kreisajā puslodē.

1.2. Mērķtiecība pretī nezināmajam

Precizējums: lai atmodinātu ģēniju, nepieciešams no agrīna vecuma mācīt valstī dzīvojošos bērnus atklāt pašiem sevi. Bet katram no mums piemīt vēl kāds spēks, kas pārsniedz minēto pusložu funkcionalitāti. Tās ir zemapziņa un virsapziņa, ar kuru palīdzību viegli nonākt ģēnija līmenī, t. i., tuvoties desmitniekam. Šo spēku vajag izmantot praktiskiem mērķiem, veidojot sakaru kanālu starp galvas smadzeņu labējo un kreiso puslodi. Katrā cilvēkā ir noteikts radošās enerģijas līmenis. Mēs pastāvīgi atrodamies nepārtrauktā radošas darbības stāvoklī.

Noteikta daļa mūsu "es" ir "radošā daļa". Tā spēj atrisināt jebkurus uzdevumus. Šo sava "es" radošo ir visnotaļ svarīgi izprast.

Mums labējā un kreisā puslode vispār nav strikti nodalītas. Katra no šīm daļām ir spējīga veikt smadzeņu funkcijas kopumā. Un tā – mums ir divas smadzenes, ko savieno komisurālās šķiedras, lielo smadzeņu saiklis *(corpus callosum)*. Tam, kurš tiecas uz attīstību,

jāzina, kā panākt "smadzeņu domāšanu kopumā". Tā ir prasme izmantot abas puslodes – panākt "kontrolētu radošumu" jeb precīzu sapņotspēju, turklāt nepieciešama nevainojama atmiņa.

Mūsu palīgs, lai noskaņotos uz radošu darbību, var būt īpašs "noskaņotājs" vai uzvedinātājs, par kuru visiem zināms, bet kuru neviens par tādu neuzskata.

Iepazīšanās ar smadzeņu struktūru un tās izpausmēm mums parādījusi, ka nepastāv kaut kādi fizioloģiski vai fizikāli–ķīmiski paņēmieni attiecībā uz iespēju piekļūt smadzeņu informatīvajam saturam.

Fiziska iejaukšanās var tikai samazināt to spējas vai arī dažās minūtēs pārtraukt eksistenci, izlaist no smadzenēm garu, t. i., atbrīvot enerģijas kūli no nepieciešamības uzturēties konkrētā ķermenī. Bet pie iedarbības uz domu cilvēce strādā jau gadsimtiem ilgi, veidojot nesajūtamas un neizmērāmas metodes, kas vispārināti tiek sauktas par lūgšanām vai apvārdošanu. Vārdu vai noteiktu darbību kopums rada kodētu enerģiju, kas nonāk virsapziņas apakšsistēmās, veicinot to mērķtiecīgu darbību. Tie ir noteiktā veidā komponistu sacerēti mūzikas darbi. Šobrīd dažkārt sadzīvē, bet pagājušajos gadsimtos bieži slimnieku atveseļošanai tika izmantoti tautas dziedniecu apvārdojumi. Noteiktā veidā izkārtoti vārdu savienojumi iedarbojas uz biolauka izstarojumu frekvencēm un padara tās par ārstējošām. Neredzamais, nesajūtamais un neizmērāmais šodien iedarbojas uz mūsu zemapziņu, kas tiek pārorientēta brīnumdarim vēlamajā virzienā. Tādā pašā veidā uz mums iedarbojas Baha, Bēthovena un citu klasiķu darbi. Tie stabilizē smadzeņu darbību un palīdz tām nonākt "alfa" stāvoklī – vislabākajā stāvoklī, lai atslābinātos.

Tā ir loģiska mūzika.

Speciālisti pierāda, ka smadzenes līdzinās muskuļiem un tās vajag trenēt. Visparastākais treniņš: vienā no tā posmiem, un pašā vienkāršākajā, vajag iemācīties rakstīt vārdu "alus", sākot no viena punkta, vienlaicīgi ar labo un kreiso roku. Bez īpaša treniņa var strādāt, dominējot vienai no puslodēm. Noteikt, kāda puslode jums ir pārsvarā, mūsdienās var izmēģinājumā ar pirkstu.

Izstieptu roku ar izstieptu rādītājpirkstu vērsiet pret kādu stūri. Pēc kārtas aizveriet vienu un otru aci. Ja pirksts rāda stūrī pie atvērtas labās acs, tad jums dominē kreisā puslode, un otrādi – ja atvērta kreisā acs, – dominē labā puslode. Ja jūs pārsvarā lietojat labo pusi (aci, ausi utt.), tad informāciju pārstrādā kreisā puslode.

Pievērsīsimies lēmumu pieņemšanas sākuma teorijai. Prāts un smadzenes – tās ir divas dažādas lietas. Smadzenes – datora cietais disks, prāts – tā programmu aprīkojums. Prāts – tas ir intelekts, klātesošs ikvienā šūnā, sistēmā, ikvienā mūsu ķermeņa orgānā. Tā ir nepamanāma, neticama mūsu "Es" daļa, kas iedveš godbijību. Tas padara mūs par tiem, kas esam. Prāts saņem informāciju caur pieciem maņu orgāniem: redzi, tausti, dzirdi, ožu, garšu. Caur tām notiek informācijas ievadīšana.

Tam, kurš tiecas pēc ģenialitātes, jāzina, kā nokļūt pie informācijas un kā to izmantot.

Informācijas iegūšanas metodes ir visnotaļ subjektīvas. Aplūkosim to trīs veidus: a) vizuālais – gribas redzēt runātāja teikto; b) audiālais – gribas to dzirdēt; c) kinestiskais – gribas piedzīvot vai sajust to, par ko ir runa.

Parasti ar informāciju strādā, izmantojot visus sakarus, bet vienmēr kādam no tiem tiek dota priekšroka. Krieviskā skola visbiežāk strādājusi ar audiālo, kopā ar vizuālo, t. i., augstskolā tie mēdz būt krīts, tāfele un profesora kailais pakausis. Bet tā bijis iepriekšējos gadsimtos, mūsu gadsimtā sāk plaši izmantot speciālu tehniku.

Kinestētiķi lielu nozīmi piešķir komfortam. Kinestētiskais cilvēks uztver pasauli caur izjūtām. Ir svarīgi pieskarties, apkampties, sajust citu tuvību un siltumu. Šie cilvēki bieži vien ir gausi. Viņiem vajag satvert informāciju un pēc tam to caurjust.

Prātam ir hologrāfiska daba. Tas vienmēr uztver informāciju ar visiem pieciem maņu orgāniem. Bet lielākajai daļai cilvēku sazināšanās notiek tajā uztveres veidā, kam viņi dod priekšroku. Kā pavēstīja kāda ievērojama dāma, viņas paziņa atvadoties sakot: "Paošņāšu jūs citreiz."

Saziņā izmantojot vēlamo uztveres veidu, jūs ikvienā sarunā iegūsiet stāvokļa priekšrocības. Intelekts izpaužas ne tikai spējā saglabāt informāciju, bet arī prasmē to atrast. Informācijas vākšanā pirmām kārtām nepieciešams noskaidrot, kura no metodēm jums ir vēlamāka un efektīvāka. Ja kāda bremzē attīstību, nepieciešams noskaidrot, no kā esat to mantojuši, pēc tam to dzēst un pārkārtoties uz noteiktai situācijai pieņemamāku. Uz uztveres metožu pamata jūs var klasificēt pēc uzvedības veidiem, kuru nosaukumi atbilst identiskajām metodēm.

Aplūkosim šo tipu pazīmes pēc uzvedības veida:

a) vizuālais:
- kā esat izvēlējies savu apģērbu?
- kā jūs sevi savedat kārtībā?
- cik laika pavadāt pie spoguļa, līdz esat pārliecināts, ka izskatāties normāli?
- ko pamanāt citos cilvēkos – viņu ārieni, apģērbu, domāšanu, attīstību?
- vai vienmēr apzināti uztverat to, kas jums ir apkārt?
- vai jūs neizved no pacietības greizi piekarināta glezna, nevienmērīgi izkārtotas mēbeles?

Lielākajai daļai vizuālā tipa cilvēku vajag redzēt to, ko viņi pēta, citādi viņi vispār neuztver informāciju.

b) audiālais:
- ārienei nepievērš uzmanību, bet raizējas par to, ko teiks citi. Vai viņš pateiks, ka esmu brīnišķīga?
- cilvēks – klausītājs maz raizējas par to, kā izskatās viņa mašīna, bet viņam ir svarīgi, kāda tajā ir mūzikas atskaņošanas sistēma;
- viņš var neskatīties uz lektoru, bet klausīties un uztvert.

c) kinestētiskais:
- pasauli uztver caur izjūtām. Apģērbs nav piemērots, vecmodīgas sandales, bet galvenais – lai ir ērti, pat ja brilles greizas;
- viņiem vajag notvert informāciju, bet, pirms pieņemt lēmumu, tā jāizjūt.

Informācijas apstrādē viņi bieži minstinās, bet strādā labāk, ja var izmantot rokas (darba konspekti).

Tas prasa daudz laika. Vizuālā un audiālā tipa cilvēki viņus apsteidz programmas uztverē, bet kinestētiķim vajag aptvert problēmas būtību. Šie cilvēki ir visvairāk pakļauti attīstības atpalicības riskam salīdzinājumā ar vizuālistiem un audiālistiem. Viņi šķiet gausi un garlaicīgi.

Vajag noskaidrot, kādos gadījumos šie tipi izpaužas, un precizēt:

a) vai tas ir jūsējais tips? b) kur tas cēlies – no tēva vai mātes? Ja tā ir, tad saglabājiet to, ja ne – tiecieties prom no tā.

No iepriekš teiktā izriet, ka ikviena spēju atklāšana pirmām kārtām ir saistīta ar mūsu smadzeņu izpratni. Tajās slēpjas iespējas, par kādām parastam cilvēkam nekad neienāk pat prātā. Bet, lai izmantotu šo spēku, nebūt nav obligāti jāapgūst fizioloģija, fizika vai tajās jāielūkojas. Mūsdienās ir liela daļa autovadītāju, īpaši sieviešu dzimuma, kam nav priekšstata par to, kā atvērt automašīnas motora pārsegu un kur atrodas starteris un karburators, bet viņi itin veiksmīgi prot vadīt mašīnu.

Turpmāk aplūkosim pārsteidzošus atklājumus zinātnē pēdējās desmitgades laikā (sk. D. Keho. Zemapziņa zina visu. A/S *"Попурри"*, 2005, 224 lpp.).

Tie izskaidro, kāpēc vizualizācija vai iztēle domās ir radošs palīgs cilvēkam, lai kontrolētu un virzītu enerģētiskās plūsmas, kuras apzinādamies jūs nonāksiet pie smadzeņu būtības izpratnes un aptversiet, ka iedvesma, lūgšana vai intuīcija nav nekas pārdabisks, bet pakļaujas likumībām, kas var tikt atklātas ap šā gadsimta beigām un tikt cilvēka izmantotas. Atklājumus, kas zināmi šobrīd, mēs aplūkosim turpmāk.

Mūsdienu fiziķi izprot Visumu kā nedalāmu dinamisku aktivitāšu tīklu. Mēs tajā esam nevis atsevišķi elementi, bet vienota gigantiska kopuma daļa, tāpēc "tiklīdz noplūcam zālīti, nodreb Visums". Bet mums vēl nav ierīču, kas fiksētu šo nodrebēšanu. Tehniskais progress nonācis tikai tiktāl, lai fiksētu atombumbas sprādzienu kādā dabas

nostūrī. Starp citu, šīs ierīces tika ražotas pie mums, Tomskā, kara rūpniecības kompleksā, tāpat kā arī pati atombumba.

Elementārdaļiņas uzskatāmas par enerģijas kūļiem, kas var negaidīti pārvietoties. "Kvantu plūsmas" dažos gadījumos darbojas kā vienots veselums, bet citos – kā tīras enerģijas viļņi. Visums ir dzīvs un dinamisks, un mēs paši, atrazdamies tajā un būdami tā daļa, esam dzīvi un dinamiski.

1947. gadā tika izstrādātas teorijas, uz kuru pamata tika atklāts hologrāfiskais efekts. Fiziķu izpratnē hologramma ir parādība, kurā veselais saglabājas katrā no tā sastāvdaļām. Šobrīd zinātnieki nonākuši pie atziņas, ka arī smadzeņu darbība balstās uz šo hologrāfisko efektu, t. i., smadzenes atspoguļo hologrāfisko Visumu. Šīs idejas autori ir izcili pasaules mēroga domātāji, kas nejaušības pēc veikuši savus atklājumus pilnīgi neatkarīgi cits no cita, strādādami dažādās zinātnes nozarēs. Tas bija sprādziens realitātes būtības izpratnē, kas parādīja, ka "mūsu domāšanas procesi ir daudz ciešāk saistīti ar fizisko pasauli, nekā daudzi uzskata".

Turpmākie pētījumi noskaidrojuši, ka ir pilnīgs pamats apgalvot: smadzenes var nepastarpināti ietekmēt un ietekmē materiālo realitāti. Apziņas un materiālās vides mijiedarbība tiek īstenota uz tā pamata, ka "apziņa – tā ir enerģija savā smalkākajā un visdinamiskajā formā". Lai kādā virzienā mēs pārvietotos pa planētu, mūsu domas rada apkārtējo realitāti, tāpēc ka fantāzijas, domu tēli, vēlmes un bailes ietekmē reālos notikumus.

No šīs teorijas pozīcijām menedžera skatienam paveras jauna un plašāka panorāma. Aplūkosim to.

Vienmēr der atcerēties, ka mēs dzīvojam divās pasaulēs, divās realitātēs: a) mūsu domu, jūtu, uzskatu iekšējā realitātē; b) ārējā realitātē, kur pastāv cilvēki, lietas, notikumi utt. Tā kā mums nav iespējas tās nodalīt, mēs ļaujam redzamajai ārējai pasaulei valdīt mūsu dzīvē. Reaģējot uz ietekmēm no ārienes, mums nav iespējas aptvert, kāds spēks mums pieder, mēs vēršamies pie rokas līniju izpētes, pie zintniekiem un cita veida pareģojumiem, svaidāmies dvēseles stāvokļa tumsā.

Taču realitātes maiņa, kurā eksistē cilvēks, sākas tad, kad tas pārstāj nepārtraukti reaģēt uz šo realitāti. Iekšējā apziņa ir milzu spēks, galvenā un svarīgākā jūsu būtības daļa, no kuras atkarīgas jūsu veiksmes vai neveiksmes.

Pēc savas būtības viss ir enerģija, un jūs operējat ar tās milzu apjomiem vieglā un kustīgā formā – domas formā. Domas dabā iekļauta tiecība un spēja materializēties sava fiziskā ekvivalenta veidā. Domas ir kā ugunskura dzirksteles, kurām piemīt liesmas būtība un potenciāls un kuras ātri zūd un izdeg dažās sekundēs.

Lai domas pastiprinātu, tās vajag daudzkārt atkārtot, koncentrēt, piešķirt tām virzienu, kas palīdz pastiprināt to spēku. Izpratnei par analogu var kalpot salīdzinājums ar palielināmo stiklu, ar kura palīdzību, savācot kūlī saules starus, var sasniegt augstu temperatūru, kas nepieciešama aizdedzināšanai. Pētot smadzeņu spēku, mums vienmēr jāatceras, ka domām piemīt savs spēks.

Visbiežāk mēs nenovērtējam savas domas un nepievēršam tām uzmanību. Mēs izturētos pret saviem garīgajiem procesiem ar lielāku vērību, ja par katru domu, atkarībā no tās rakstura, nāktos saņemt vai atdot vienu eiro. Fiziķi apgalvo, ka domu uzskaites sistēma ir Visums, kur neviena doma nepaliek bez ievērības, bet no mums šī doma aiziet uz citām pasaulēm. Tātad pret domām ir jāizturas saudzīgi, jāseko to plūsmai, tās attiecīgi jāvirza un jākoncentrē.

No jaunāko pētījumu viedokļa ir viegli izskaidrot prestižu augstskolu pastāvēšanu, jauniešu tiekšanos piedalīties konkursos par tiesībām kļūt šo augstskolu studentiem. Šā paša veida parādība pastāv motivācijas teorijās. Prestižās augstskolas un institūti ir domas enerģijas uzkrājēji lielos apjomos, kas glabājas Visuma enerģētiskajās apakšsistēmās, autonomās šūnās, kuras "apkalpo" savu klientu virsapziņu. Šo klientu skaitā ir mācību iestādēm piederīgie: studenti, absolventi, pētnieki. Saņēmis piederības "vīzu", tās īpašnieks iegūst tiesības uz radniecīgā uzkrājēja "domu bankas" izmantošanu, pie kuras caur virsapziņas apakšsistēmām vēršas visos gadījumos, kad tas ir nepieciešams. Ar to arī izskaidrojami elitāro augstskolu absolventu

panākumi praksē, t. i., biznesā, pētījumos utt. Citu augstskolu absolventiem nav tāda vēriena domu datu bāzes. Viņiem nav piekļuves tiesību šādām krātuvēm, uz kuru sliekšņa, pēc Freida salīdzinājuma, stāv neuzpērkami cenzori.

Tomskas filiāles panākumu fenomens starptautiskā forumā ir vienkārši izskaidrojams. Šā uzņēmuma kolektīvā funkcionē pēcaugstskolas attīstības sistēmas. Šis ir pirmais un vienīgais gadījums Krievijas banku praksē, kad tiek laists klajā gadskārtējs izdevums "Banku menedžmenta organizatoriski ekonomiskais mehānisms". Šobrīd Tomskas Valsts universitātes izdevniecībai iesniegts sestais laidiens. Veiksmīgi attīstās atsevišķas aspirantūras. Vairāk nekā 20 darbinieku nokārtojuši kandidāta minimuma eksāmenus un strādā pie kandidāta disertāciju tekstiem, ir arī tādi, kas tās veikmīgi aizstāvējuši. Filiāli vada ekonomikas zinātņu doktors, tā vietnieki ir zinātņu kandidāti. Šā kolektīva domu banka radījusi egresīvu potenciālu, t. i., tai piemīt priekšrocības domu enerģijas ziņā salīdzinājumā ar citiem analogiem Krievijas kolektīviem un tai var piekļūt caur zinātņu doktoriem. Enerģētiskās priekšrocības rada arī ekonomisku pārākumu. Darbinieku milzīgās intelekta rezerves, no kuriem lielākā daļa beiguši Krievijas ceturto augstskolu un attiecīgi nopelnījuši tiesības uz piekļuvi Visuma domu krātuvei, ļāvušas kolektīvam saņemt diplomu "Finansiālās darbības augstas efektivitātes uzņēmums – 2007", bet tā vadītājam – ordeni "Zelta Zvaigzne. Krievijas finanšu lepnums".

Kontakti ar informācijas banku pastiprina speciālistu enerģētisko piesaisti. Tie iedarbojas uz apkārtējiem līdzīgi magnētiem, kas padara vienkāršāku personāla vadību. Šobrīd biolauku enerģētika, kā jau iepriekš minēts, netiek mērīta, bet ir skaidrs, ka tā atkarīga gan no apgūtās informācijas, gan arī no vecuma, t. i., no cilvēka "skaitļošanas centrā" funkcionējošo neironu daudzuma.

Ar informāciju piesātināta cilvēka pievilcības spēku var raksturot ar šādu reālu faktoru. Kādā no Tomskas apgabala ciematiem kreatīvs speciālists bija uzcēlis mūsdienīgu kotedžu. Tā stāvēja starp Sibīrijas sādžai raksturīgiem namiem. Bet jau pēc desmit gadiem izrādījās

ieskauta no visām pusēm ar ķieģeļu celtnēm, kurām bija lieliska arhitektūra. Nekur citur šajā ciematā nekas tamlīdzīgs nebija noticis. Tie, kas šaubās, var iepazīties ar šo fenomenu Bogaševas ciematā, Stacijas ielas rajonā, Nr. 28–40.

Tam nolūkam, lai izkustētos no vietas desmitnieka virzienā, nepieciešams izpildīt svarīgu noteikumu – mainīt savas domāšanas veidu. Lūkas evaņģēlijā (19:26) tas traktēts šādi: "Es jums saku: ikvienam, kam ir, tiks dots, bet, kam nav, tiks atņemts arī tas, kas tam ir."

No pirmā acu uzmetiena tas šķiet visnotaļ netaisnīgi. Bet Svētajos Rakstos teikts arī citādi. Bībele apgalvo, ka tā iekārtots Visums. Katram ir tiesības pašam noteikt savas dzīves kvalitāti, katram cilvēkam dota brīvība izvēlēties savas domas. Taču ne jau katrs no mums uztver brīvības un likteņa ģeniālo skaidrojumu tādā izpratnē. Krievijas vienkāršais cilvēks to traktē šādi: bagātajam – resursu vairošana, nabagajam – pastāvīgi jāsadzīvo ar nabadzību. Daudz labvēlīgāk minēto pieeju dzīves reālijām uztver amerikāņi un lepojas, ka radījuši demokrātiju, kas ļauj katram, kurš vēlas, sasniegt vēlamo. Pārticis cilvēks izstrādā sev apziņu, kas orientēta uz bagātību, viņa domas veltītas ieguvumam, sekmēm un materiālajai labklājībai, un tas koncentrē viņa domas, savāc tās enerģētiskā kūlī. Bet tajā pašā Amerikā pie valdības radīta īpaša materiālās organizācijas struktūra, kas attīsta mazo biznesu, un tajā tiek sniegta palīdzība subjekta domām, lai tās īstenotu.

Kaut kas amerikāņu sistēmai līdzīgs tiek veidots arī Krievijā ar dažādām uzņēmējdarbības un inovatīvas darbības atbalsta formām. Divas lielas pasaules valstis rada nepieciešamos apstākļus progresīva domāšanas veida īstenošanai. Visnotaļ specifiska šajā nozīmē ir Ķīna, kur mazā biznesa veidošanās posmā pastāvēja tikai viena Valsts banka, kas izsniedza kredītus pēc komunistiskās partijas rajonu komiteju rekomendācijas, un šo komiteju ekonomikas komisijas analizēja novatoru biznesa plānus. Taču neveiksminiekam no pirmā acu uzmetiena viss ir citādi. Viņš ir nabags, un dzīves apstākļi velk viņu lejup. Bet, ņemot vērā iepriekš aplūkotās smadzeņu teorijas, viss izskatās citādi:

virzībai uz desmitnieku traucē neveiksminieka domas, kurš nolād un apdraud savu likteni.

Apkārtējā īstenība varēs mainīties, kad būs izstrādāts jauns apziņas veids, kam vienmēr jābūt pirms rīcības. Nākas izlemt, ko vēlaties no dzīves – veselību, labklājību, laimi, vairāk garīguma. Atcerieties, ka tas viss pastāv potenciālas iespējas veidā. Pēc vēlmes veida noteikšanas atliek tā attīstība, kas ietver informācijas uzkrāšanu un apmācību – līdz līmenim, kas ļauj pārvarēt vides pretestību. To nodrošina nepieciešamās enerģijas lādiņš, kas ļauj sasniegt mērķi. Apziņai nepieciešams pastāvīgi papildināties ar enerģiju. Protams, šim nolūkam nāksies iztērēt zināmu laiku un pielikt pūles atbilstoša apziņas veida attīstībai, pēc tam virzība sāks īstenoties automātiski.

Ja kāds vēlas atņemt jūrai pērli, tam jāienirst dziļumā. Viņam nepalīdzēs apkārtējo pārliecināšana, ka jūras dibenā pērles nav. Pieradums dzīvot ar paša radītiem ierobežojumiem un turklāt vainot citus – tas ir galvenais iemesls, kāpēc mūsu pasaulē ir tik maz atzītu ģēniju.

No iepriekš teiktā izriet secinājums: īstenība, kurā mēs dzīvojam, vienmēr tiks radīta ar jūsu smadzenēm – ar tajās informācijas veidā "iesūknētu" enerģiju. Vispārinot prāta pārvaldības teoriju un praksi, var noteikt virkni prasību šai virzībai uz desmitnieku, kuru pamatīgi izpētījuši psihologi un apkopojis P. K. Porters; tie ir savdabīgi soļi pretī mērķim. Tā ir vizualizācija, domu ieguldījums, apliecinājums, apjēgšana, zemapziņa, intuīcija, sapņi, īstenība, koncentrēšanās un pārdomas, viedokļi, pašnovērtējums. Aplūkosim katru no tiem atsevišķi.

2. VĒRTĪBAS NOSTIPRINĀŠANAS PROCESA GALVENĀS PRASĪBAS

2.1. Ieskats situācijā

Domu priekšstati, situācijas izspēle, sevis saskatīšana situācijā, kas nav vēl notikusi, tiek saukta par vizualizāciju. Veiksmīgi menedžeri to pastāvīgi izmanto savā darbībā un uzskata par parastu parādību: kad izstrādā un ievieš tirgū jaunu produktu, gatavojas lietot jaunu tehnoloģiju, grasās aizstāvēties pret augstākstāvoša vadītāja dusmām, gaidot aicinājumu "uz kafiju" viņa kabinetā. Viņu uzvedības novērošana tādos brīžos rāda, ka viņi kļūst noslēgti, koncentrējušies, domās pārlūkodami savas aizstāvēšanās un attaisnošanās versijas. Cilvēks šajās situācijās iztēlojas, ka dara to vai ka viņam piemīt tas, pēc kā viņš tiecas, un ka viņš saņem vēlamo. Nepieciešams izpētīt savas izturēšanās paņēmienu jaunajā situācijā līdz tādam līmenim, it kā tas notiktu īstenībā, t. i., panākumu vajag vārda tiešā nozīmē sajust un nobaudīt tā garšu. Lai apliecinātu vizualizācijas nozīmīgumu, psihologi veica eksperimentu ar divām kalnu slēpotāju komandām: vienu aizveda uz treniņiem, bet otra gulēja kalna nogāzē un domās izstrādāja maršrutu. Pārbaudē abas komandas uzrādīja pilnīgi vienādu rezultātu.

Padomi veiksmīgas vizualizācijas organizēšanā ir vienkārši.

Vajag: a) izlemt, ko jūs vēlaties sasniegt; b) atslābināties, atbīdīt otrajā plānā ikdienas darbus, atvilkt elpu, atpūšoties miesā un garā; c) piecas līdz desmit minūtes pirms aizmigšanas un pamostoties domās iztēloties vēlamo īstenību. Iespējams pārmaiņus veikt precīzu vizualizāciju ar brīvu iztēles lidojumu. Pirmajā gadījumā domās

veidojas precīza aina un situācijas no tā, pēc kā jūs tiecaties, un tas tiek daudzkārt izspēlēts. Otrajā gadījumā jūs ļaujat tēliem un domām brīvi mainīties, nevirzot tās, bet tikai līdz brīdim, kamēr tās rāda pozitīvu jūsu mērķa sasniegšanas ceļu. Pirmās grūtības vizualizācijas apguvē slēpjas tajā, ka smadzenes nespēj attēlot vajadzīgās ainas. Nepieciešama prakse un jauna papildu informācija, bet ainas jānoskatās daudzkārt – nedēļu un mēnešu laikā, ignorējot šaubas par šīs nodarbes mērķtiecīgumu. Pēc mēnešiem ilga treniņa scenāriju vēlams uzrakstīt kādā jau gatavā formā: dienasgrāmata, magnetofona ieraksts utt.

Vienmēr nepieciešams ievērot trīs veiksmīgas vizualizācijas noteikumus:

1) allaž iztēloties savus mērķus tā, it kā tas notiktu ar jums šobrīd;

2) domās iztēloties savu mērķi ne mazāk par vienu reizi dienā, pastāvīgi ievērojot grafiku;

3) panākt, lai smadzeņu sistēmā ir pietiekami pilnīga informācija par būtisko ceļā uz vēlamo, t. i., vajag būt attīstītam līdz sasniedzamajam līmenim.

Ja trūks pietiekamas informācijas, smadzenes sniegs primitīvas risinājumu ainas un problēmas, to īstenošana novedīs pie vilšanās sasniegtajā. Pareiza un profesionāli izstrādāta iztēles organizācija ir viena no pašām dinamiskākajām cilvēka iespējām. Domas ir daudz spēcīgākas par jūsu iztēloto līmeni, katrs domu tēls ir reāls spēks, kas var ietekmēt jūsu dzīvi.

2.2. Domu konstruēšana

Pirms īstenošanas vienmēr notiek domu konstrukcijas radīšana, ko daži autori socioloģijā dēvē par redzējumu, bet pašu konstruēšanas procesu – par pamatu ielikšanu. Ja vizualizācija līdzinās videofilmai, tad pamatu ielikšana atgādina tās ieskaņošanu, tikai vārdu vietā attēlam tiek pievienotas atbilstošas emocijas. Aplūkosim šādu gadījumu. Galvenā banka piedāvā ieviest personāla novērtēšanas sistēmu. Izmantojot aplūkoto paņēmienu, jūs, būdams filiāles vadītājs, trīs līdz

septiņu minūšu laikā izveidojat sev domu vienlaikus ar izjūtu, ka sistēma jau ir ieviesta, ņemot vērā agrāk uzkrāto pieredzi un tādējādi apsteidzot citas nodaļas, un tas pozitīvi ietekmē kolektīva darbības rezultātus. Kārtējā sanāksmē jūs min par paraugu citiem un iesaka visiem iepazīties ar ieviesto sistēmu uz vietas, t. i., izbraukumā uz Tomsku. Tādā veidā jūs "iedvešat augstākstāvošajiem administratoriem domu" par jūsu izcilām spējām ieņemt līdera pozīcijas inovatīvajā darbībā, kas gala rezultātā ļaus jums panākt kādas privilēģijas jums veicamās darbības limitos.

Atšķirībā no vizualizācijas pie pamatu ielikšanas uzmanība tiek koncentrēta uz izjūtām par iztēloto. Liela nozīme ir iztēlei. Cilvēks sāk dzīvot ar pārliecību, ka jau sasniedzis gribēto. Ja tic Bībeles mācībai, mēs tajā atradīsim daudz noderīga par smadzeņu darbību. Par domu ieguldījumu tur teikts šādi. Kristus mācekļi lūdza iemācīt viņus lūgties. Jēzus atbildēja: Visu, ko jūs lūgsiet, ticiet, ka esat saņēmuši, un tas jums taps dots." Jūs nevis vienkārši cerat un vēlaties kaut ko, bet paziņojat, pēc Kristus teiktā, par vēlamo īpašā iekšējā pasaulē, kas savā būtībā ir jaudīgs process. Domu ieguldījumu vajag apgūt no mazotnes, un vecāki nevar atstāt saviem bērniem bagātīgāku mantojumu kā izpratni par viņos dabas ieguldītajām iespējām!

Mani vecāki visā manas nobriešanas laikā pārliecināja mani gan ar vārdiem, gan darbiem, ka mūsu ģimene ir atdarināšanas cienīgs paraugs kā sociālā, tā arī morālā aspektā. Atkārtošana un neatlaidība atšķir ieguldījuma metodi no bezjēdzīgas fantazēšanas.

Tāpēc ieguldījuma metodes nosacījumi ir šādi:

1) vienmēr dzīvot ar domu, ka jums pieder tas, ko vēlaties, vai arī – ka jūs esat panācis to, pēc kā tiecāties;

2) tas jādara regulāri, t. i., katru dienu.

2.3. Domu iedzīvināšana visos apziņas līmeņos

Doma ieņems savu vietu smadzeņu šūnās, ja to izdosies tur izvietot iespējami tuvāk makrolīmenim. To veicina apgalvojums, kas būtībā ir

vienkāršs paziņojums, vairākkārt atkārtots atkarībā no apstākļiem. Piemēram, jūs saaicināt kolektīvu uz sanāksmi, kurā liekat priekšā apspriest un vienprātīgi pieņemt lēmumu kādā ļoti svarīgā jautājumā. Pēc tam, kad būsiet izpildījuši smadzenēs 1. un 2. punktu, turpmāk būs nepieciešams apgalvojums, ka "sanāksme noritēs normāli, viss būs normāli". Šāda paņēmiena nepieciešamība izskaidrojama tādējādi, ka ikvienā laika mirklī cilvēka smadzenes ir spējīgas noturēt tikai vienu domu, un apgalvojuma būtība ir "smadzeņu piepildīšana ar domām, kas šajā brīdī nostiprina mērķi". Smadzenes bez jebkādas piepūles uztver apslēpto jēgu un apgalvojuma galveno būtību. Šī ārēji ļoti vienkāršā metode spēj visnotaļ efektīvi palīdzēt mērķa sasniegšanā. Veiksmīgi biznesmeņi, kā parādījušas sarunas ar viņiem, katru darba dienu sāk ar tēmas apliecinājumu: daudz pārdošu, daudz smaidīšu, būs biežas tikšanās ar partneriem, lieliski sadarbības līgumi, bet japāņu kompānijas ir gājušas vēl tālāk, un to darbinieki katru rītu, kājās stāvot, dzied optimistiskas himnas. Mans labs paziņa ikreiz, sēzdamies pie galda brokastu, pusdienu vai vakariņu laikā, pusbalsī lūgšanas veidā izsaka apstiprinājumu, ka viņa ģimenē viss ir brīnišķīgi, un pateicas dievam; visi pēc tam pārkrustās un ir pārliecināti, ka vienmēr viss būs labi.

Apstiprinot vienmēr jāatceras, ka:

a) nevajag pielikt īpašas pūles, lai noticētu tam, ko apgalvojat. Smadzenes pašas izvēlēsies jūsu apgalvojuma saturu, un apziņā radīsies dotajā situācijā vajadzīgās domas;

b) apgalvojumam jābūt pozitīvam;

c) apgalvojumam jābūt īsam, ritmiskam un nesarežģītam atkārtošanai.

Laika ziņā saspringtās situācijās palīdz apgalvojums: organizētība, miers, prieks. Tajos gadījumos, kad jūs iesniedzat inovatīvu priekšlikumu, uz lietišķām attiecībām noskaņo V. Majakovska rindas: "Un, kad kliedzat, zviedzat: sak, izdegs, nepiepildīsies, es mierīgs domāju - jūs melojat." Ar šo lūgšanu es arī esmu nonācis līdz ordenim.

Ja jūs ārstējaties, ļoti palīdz – un esmu to pārbaudījis savā personiskajā pieredzē - apgalvojums: "Katru dienu es jūtos aizvien labāk un labāk." Trīs minūtes vakarā un divas – no rīta.

2.4. Panākumu nostiprināšana

Panākumi velk sev līdzi jaunus sasniegumus, un cilvēks ātri par tiem aizmirst. Īpaši tas attiecas uz tiem, kuri attīstās veiksmīgi. Uzmanība pilnībā koncentrējas uz jauniem mērķiem un vēlmēm, bet prieks par iepriekšējiem sasniegumiem izgaist. Tādās situācijās cilvēks aizlaiž vējā panākumu spēcīgo enerģiju. To veicina mietpilsoniska piesardzība, kas uzskata uzmanības koncentrēšanu uz saviem sasniegtajiem rezultātiem par peļamu, par iedomību, plātīgumu, neveiksmes piesaukšanu utt. Pētījumi liecina par pretējo. Cilvēks var atkārtoti izmantot panākumu enerģiju no saviem iepriekšējiem sasniegumiem, tiecoties pēc jauniem rezultātiem, bet tas nenotiek pārāk bieži. Daži pat slēpj savus panākumus, baidoties no skaudības, nenovīdības un to sekām.

Mēs aizmirstam par saviem iepriekšējiem sasniegumiem, koncentrējoties uz to, ko jaunu vēlamies sasniegt. Der iemācīties sevi stimulēt ar bijušajām un tagadējām uzvarām. Šajā ziņā pastāv arī dažādas tradīcijas ar rituāliem – gredzenu, ordeņu, dārgmetālu iegremdēšana glāzēs vai arī vienkārša notikumu "aplaistīšana" ar spirtotiem uzlējumiem.

Mēdz pat uzskatīt, ka bez tā veiksme un izdošanās beigsies. Taču šajos rituālos nevajag tikai "nonākt jautrā prātā", bet meklēt mirkļus, kas ļauj mums justies stipriem, veiksmīgiem, lepoties ar sevi, "priecāties kaut par mazumiņu", veidot aizsardzību pret biostrāvām, pret skauģu biolaukiem.

Atzinības pieņemšanā nenovērtējamu palīdzību jums sniegs uz papīra lapas vai datorā fiksēts visu jūsu stipro pušu saraksts saistībā ar visiem jūsu dzīves aspektiem pagātnē un tagadnē, neaizmirstiet, ka jūsu pozitīvās īpašības ir bezgalīgas. Šajā sarakstā jābūt ne mazāk par

21 punktu. Šā vingrinājuma mērķis – piespiest jūs apzināties, ka jums ir tiesības lepoties ar sevi. Šīs pozitīvās jūtas izraisa panākumu sajūtu, kas kalpos par pamatu jūsu turpmākajām veiksmēm. Apziņa rada īstenību, bet jūs radāt savu apziņu.

Lai pastiprinātu TVU EF Sistēmu menedžmenta un uzņēmējdarbības katedras panākumu izpratni, tika pieņemts lēmums izveidot interneta vietni, kurā aprakstīt katra pasniedzēja panākumus. Taču izrādījās, ka 50% līdzstrādnieku nespēj formulēt savus sasniegumus, jo uzskata, ka tādu nav. Pārrunu laikā noskaidrojās, ka Krievijas attīstībā savs personiskais ieguldījums ir katram, taču lieka kautrība traucē to pamanīt pat pašu domāšanā. Pazīstamā biznesmene M. organizēja apdrošināšanas kompānijas filiāli, kas darbojas Rietumsibīrijas teritorijā ar vairāk nekā 500 miljonu rubļu ienākumu gadā, bet savu panākumu aprakstu nespēj veikt, atsaukdamās uz to, ka nav paguvusi aizstāvēt disertāciju. Lai noskaidrotu individuālos rezultātus, katedrai bija vajadzīgs vairāk par pusgadu, lai pārvarētu cilvēku pašu kautrību.

2.5. Makrolīmeņu noslēpumi

Cilvēka smadzenes darbojas trīs dimensijās. Pirmā – apziņa – ir cilvēku sabiedrībā pietiekami pētīta, nosauksim to par mikrolīmeni.

Dažas tās izpausmes jau iepriekš esam aplūkojuši. Turpmākās ir visai noslēpumainas. Tās ir zemapziņa un virsapziņa, mūsdienās to izpratnē diezgan daudz vietas aizņem mistika. Tas ir makrolīmenis.

Psihofizioloģijas zinātnieki un speciālisti uzskata, ka makroapziņas varenība ir satriecoša, jo tā kontrolē un vada visas dzīvībai svarīgās organisma funkcijas. Tajā glabājas informācija par visu, kas noticis ar cilvēku. Caur specifiskām izpausmju formām, tādām kā intuīcija, sapņi, sajūtas un priekšnojautas, tā mums saka priekšā nepieciešamās idejas un risinājumus. To uzskata par mehānismu, ar kura palīdzību periodiski atkārtojušies domu impulsi – jūtas un emocijas – paātrinās un materializējas to fiziskā ekvivalentā.

Šie līmeņi ir gatavi kalpot mums pastāvīgi, bet tikai nedaudzi prot izmantot to spēku.

Makrolīmenis nav izvēlīgs, neveiksmi, izgāšanos, slimību tas atspoguļo ar tādu pašu nokrāsu kā panākumus, uzplaukumu, īstenojot dzīvē to, ko mēs paši esam akcentējuši. Situāciju tas nenovērtē, kā to dara apziņa. Tāpēc nepieciešams sekot, lai pozitīvās emocijas vienmēr būtu pārsvarā pār negatīvajām. Pirms ārējo apstākļu maiņas vienmēr ir iekšējās pārmaiņas. Apziņai jābūt aizņemtai ar labākā gaidīšanu, tai jādara viss, lai pozitīvās domas nenovērstos uz sliktā pusi, un šajā ziņā var palīdzēt "ieraduma likums". Iepriekš mēs jau atzīmējām, ka visa materiālā īstenība sastāv no enerģijas daļiņām. Mēs dzīvojam gigantiskā enerģētiskā tīklā. Kad makrolīmenī sāk veidoties veiksmes nostādne, visā enerģētiskajā tīklā izraisās enerģijas rezonanse. Tā nepārtraukti uztver veiksmes enerģijas svārstības, piesaista jums cilvēkus un apstākļus, kas nepieciešami mērķa sasniegšanai. Bet makrolīmenis ir viltīgs, jo ar tādiem pašiem panākumiem piesaistīs arī neveiksmi, ja negatīvās domas jums ir pārsvarā. Tas strādā ar tām vēlmēm, cerībām, bailēm, kas mīt jūsu smadzenēs. Saskaņā ar mūsdienu koncepcijām par smadzeņu darbības vadību mēs varam piesaistīt un radīt īstenību ar domas palīdzību, kas ir enerģijas sabiezinājums. Ja nevēlaties samierināties ar pastāvīgi zaudētām iespējām, jums nepieciešams jau no šīs dienas sākt noguldīt savā zemapziņā domas par to, ko vēlaties.

Šo paņēmienu mūsdienās veiksmīgi izmanto labi trenētas oligarhu mednieces. Pēc rakstnieces Tatjanas Ogorodņikovas vārdiem, kura ir sieva vienam no lielākajiem Krievijas biznesmeņiem, uz katru no oligarhiem šobrīd jau izveidojusies rinda. Kāda no žurnālistes Valentīnas Jakubovskas paziņām (sk. "Вести" Nr. 4, 2008. g. 24. janv.) jau 16 gadu vecumā bija ieguldījusi zemapziņā domu "uzņemties kontroli" pār kādu reklāmas biznesa oligarhu, akurāti izstumdama no viņa dzīves likumīgo sievu. Viņa ar to apprecējās, kad tai tikko bija apritējuši 18 gadi. Visu šo laiku viņa bija orientējusi zemapziņu uz savas vēlmes veiksmīgu iznākumu. Šobrīd viņai ir 25 gadi, un viņa ir

depresijā, bet vīrs cenšas ieskaidrot, ka tai nav tiesību raudāt, un izklaidē viņu ar stāstiem, kā un ar ko viņš pavadījis brīvo laiku. Sievietes neveiksme pēc apprecēšanās izrietēja no tā, ka viņas zemapziņā nebija nostādņu un informācijas, kā iekārtot ģimenes dzīvi ar oligarhu. Turīgu ļaužu "apstrāde" ar veiksmju zinātniskās organizācijas paņēmieniem ir viens no visaktīvāk attīstītiem biznesiem. "Nabaga oligarhu" medības ieguvušas masveida raksturu ar kriminālu pieskaņu. Pēc cinisma līmeņa turīgo ļaužu "apstrādes" veidi, ko izmanto "zelta meklētājas", pārspēj visu iedomājamo.

Darba ar smadzenēm zinātniskā metode – tas ir džins, kuru izlaiž no pudeles, lai sasniegtu gan ētiskus, gan grēcīgus mērķus.

Pastāv milzīgs skaits "savaldzināšanas skolu" (sk. reklāmas stendus Tomskas augstskolās), kur sagatavo tādas "apstrādātājas". Pēc autoritatīvu avotu datiem, apgalvo Valentīna Jakubovska, šobrīd var tikt "apstrādāti" visi vīrieši no "zelta simtnieka". Krievijā parādījies pietiekami daudz miljardieru un multimiljonāru, lai darbotos veselas mednieču brigādes, kas apmācītas lietot iepriekš aprakstītās metodes tiecībai uz desmitnieku.

2.6. Efektīvs paņēmiens domu izplatībai operatīvajā telpā

Mūsdienu menedžeri norāda, ka viņu veiksmes noslēpums nav taisnvirziena domāšana, tā sauktā racionālā domāšana, bet gan stingras loģikas un ļoti spēcīgas intuīcijas saistība, ar to mēs saprotam nekontrolējamu un neapzinātu sajūtu, kas saka priekšā pareizo rīcību. Visdziļāko šīs kategorijas skaidrojumu sniedz filosofija, kas apstiprina, ka šī subjektīvā spēja tiešā patiesības uztverē pastāv, izejot ārpus pieredzes robežām un domās uztverot nepazīstamas sakarības un likumības, kas izslēdz pamatotus pierādījumus.

Intuīcija tiek labi izmantota, pieņemot pārvaldības lēmumus, tāpēc mēs 2000. gadā esam izdevuši īpašu, S. Kozlovas sarakstītu mācību līdzekli, kas minēts jau iepriekš.

Intuīcijas nesējs ir iekšējā balss, kurā ieklausoties cilvēks pieņem pašus pareizākos lēmumus, izvirza radošus risinājumus, dziļāk ielūkojas parādībās, atrod īsāko ceļu no savas vēlmes apjēgšanas līdz tās īstenošanai. Intuīcijas izmantošanas paraugs ir laimes lutekļi, kuriem, kā šķiet, raugoties no malas, pastāvīgi veicas. Faktiski viņiem ir attīstīta, informatīvi piepildīta zemapziņa, un viņi ir iemācījušies to izmantot. Mūsu praksē līdzstrādnieki man ne vienreiz vien ar izbrīnu stāstījuši, ka, pieņemot svarīgus lēmumus ilglaicīgā perspektīvā, es vienmēr esot izteicis priekšlikumus, kuru formulēšanai viņi veikuši ilgstošus aprēķinus, un ka visos gadījumos manas idejas izrādījušās reālas. Taču vienīgi man pašam bija zināms, cik daudz es esmu "sasūknējis" savā zemapziņā, gadiem sēdēdams bibliotēkās un pētīdams Krievijas uzņēmumu ekonomisko praksi, desmitiem gadu stažēdamies reālās menedžmenta situācijās. Reizēm radās šaubas par tādu darba patēriņu, jo pēc dažiem gadiem no atmiņas pazuda agrāk zināmais, un arī atmiņa ar gadiem kļuva sliktāka, nepieņēma tādu informācijas pārpilnību. Manis paša smadzeņu novērojumi man parādīja, ka es neko neaizmirstu, tikai mainu savas atmiņas formātu, lieko pārstrādāju zemapziņā, lai būtu papildinājums intuīcijas "barībai".

Speciālisti izziņas jautājumos arī paliek pie tā paša viedokļa, pētot informācijas caurplūdes procesu smadzenēs. Pēc viņu secinājuma, mūsu apziņu sasniedz ne vairāk par 1% no tā, ko saņem smadzenes. Pārējo, kā tas liekas daudziem, mēs zaudējam.

Faktiski tomēr zemapziņa ir saistīta ar veselu sistēmu, un pastāvīgi, mums nezināmā veidā, mums ir bijusi pieeja visai informācijai, kas tajā glabājas. Viens no tādiem veidiem ir intuīcija. Bet kā apgūt šo miglaino Albionu? Iepriekš jau tika nosaukts mācību līdzeklis, kuru vajag pirmām kārtām izpētīt, t. i., mēs iesakām izmantot jau apgūtās zināšanas, nevis izmēģinājumu un kļūdu metodi, uz kuras pamata izstrādāts šis mācību līdzeklis.

Apgūšanas process ietver vairākus posmus.

1. Sagatavošanās. Savākt maksimumu informācijas par problēmu, neignorējot arī iztēli. "Pielādēt" ar to zemapziņu bez loģiskas izpratnes.

2. Nobriešana. Atslābināties, dodot iespēju iekļauties darbā zemapziņai, novērst domas no kaut kā konkrēta. To veicina: ilgstošs ceļojums, peldēšanās baseinā, taču labāk – atrašanās vannā, pastaiga pa mežu, brauciens ar automobili bez noteikta mērķa, tāpēc ka, pastāvīgi domājot par to, kā atrast pareizo atbildi, var saņemt pretēju rezultātu.

3. Pamošanās:

a) zināmu laiku domājiet par to, ka varenā zemapziņa, piepildīta ar zināšanām par pozitīvām darbībām, atradīs jums absolūti pareizo atbildi. Atgādiniet caur apziņu, ka tā ir visuvarens palīgs. Pašam, sajūtot šo spēku, vajag izjust pārliecību;

b) precīzi formulējiet zemapziņai savu uzdevumu, vairākkārt to atkārtojot, un atsevišķi – izteikumu: "tūlīt mana zemapziņa pateiks man priekšā..." - līdz septiņām reizēm;

c) atkal atslābināšanās un smadzeņu piepilde ar pārliecību, ka jums atklāsies pareizā atbilde. Ticība un pārliecība – tās nav vienkārši izjūtas, bet enerģijas svārstības. Tās arī pievelk pareizos lēmumus – pēc analoģijas ar magnētu. Vajag iztēloties, ka jūs izjutīsiet satraukumu, prieku, atvieglojumu, kad atradīsiet pareizo atbildi.

Šiem norādītajiem trīs soļiem pretī patiesībai nav jātērē vairāk par trim līdz septiņām minūtēm, un vislabāk tos izpildīt katru vakaru pirms iemigšanas. Šajā laikā piekļūšana zemapziņai ir visvieglākā.

4. Atbildes saņemšana. Atbilde var parādīties priekšnojautas veidā vai kā doma, kad jūs to vismazāk gaidāt. Bet, lai to atpazītu, vajadzīga pieredze un ticība intuīcijas pastāvēšanai. Intuīcijas attīstību veicina noteikts uzvedības veids, kuru nepieciešams kultivēt. Lai novadītu līdz zemapziņai to, kas no tās tiek prasīts, ir pietiekami daudz paņēmienu, tas notiek pat sapnī.

Zemapziņa ir jūsu partneris sekmju sasniegšanā, bet dzīves kvalitāte ir atkarīga no domu kvalitātes. Tās spēku jums pietiek aptvert tikai vienu reizi, un jums nekad netrūks ideju, jo viss pastāv jūsu iekšienē.

2.7. Risinājumu meklējumi bez lieka spēku patēriņa

Interese par to, kā saņemt informāciju bezdarbīgā stāvoklī, tas ir, sapņos, iesniedzas tālā pagātnē. Mūsu gadsimtā vairākums cilvēku šo psihes aspektu neuzskata par svarīgu, tādā veidā zaudēdami saikni ar savu iekšējo pasauli.

Mēs pievēršam uzmanību sapņiem tāpēc, ka šādā stāvoklī sajaucas apzinātais ar neapzināto. Zinātnes vēsturei zināms ne mazums piemēru, kad pētnieki problēmas risinājumu vispirms redzējuši sapņos, bet pēc tam to apzināti apstrādājuši (Einšteins, Bantongs, Hou, Votsons u. c.).

Sapņu alegorijas un dīvainie simboli ir pilni ar slēptu jēgu. Neskaitāmas sapņu grāmatas tos cenšas atšifrēt. Daži pētnieki (D. Keho) mums uzspiež pārliecību, ka sapņos ar mums runā augstākais saprāts, bet šī cilvēku rases valoda mums nav zināma, iespējams, vienkārši aizmirsta, nenonākusi līdz formalizācijai.

Mūsu praksē bija gadījums, kad sapnis pamudināja pieņemt lēmumu par TVU Augstākās biznesa skolas līdzekļu glabāšanu "savā" bankā, kas pakļauta direktora kontrolei. 90. gadu pirmajā pusē komercbankas bankrotēja tikpat strauji kā tika dibinātas un nenesa atbildību par tajās noguldītajiem klientu resursiem.

Studenti izdarīja iemaksas par mācībām septembrī, bet savākto resursu izlietošana notika līdz pat nākamā gada jūnijam. Glabāt naudu seifos nebija droši. Personas, kas bija ieinteresētas naudu piesavināties, pamanījās nakts laikā seifus aizstiept, lai gan tie svēra vairāk par 100 kg, un tādi gadījumi manā praksē bija notikuši divreiz.

1993. gadā es redzēju sapni, kas atgādināja kādu bērnības notikumu. Pagājušā gadsimta 50. gados mazos ciematiņos lopus neganīja gans, bet paši īpašnieki pēc kārtas. Kārtējās dežūras laikā mani un kaimiņu mežā pārsteidza briesmīgs negaiss ar spēcīgu vēju. Zinādami, ka ir bīstami slēpties no lietus zem lieliem kokiem, mēs paslēpāmies krūmājā. Netālu līdzās auga simtgadīgs ciedrs, kurā iespēra zibens. Koks pāršķēlās uz pusēm, un viena tā daļa nogāzās uz mūsu pusi, ar galotni mūs viegli aizķerdama. Izbīlis bija tik liels, ka mēs, pametuši

ganāmpulku, kā bultas metāmies uz mājām pie vecākiem, spēcīgā lietus saliedēti un nepārtrauktu pērkona dārdienu pavadībā.

1993. gadā biznesa skolas kasē bija 2 miljardi rubļu, kurus mēs noguldījām depozītā Iedzīvotāju sociālajā bankā. Kādā naktī redzēju sapni, kurā atkārtojās ainas no bērnībā piedzīvotā negaisa, un es histēriski kliedzu, kad pār mani "nogāzās" jau nevis ciedrs, bet bērzs, un sacēlu kājās visu ģimeni, bet pats pamodos aukstos sviedros. No rīta viss bija aizmirsts, turpinājās pasniedzēja parastā dzīve ar lekcijām, semināriem, ieskaitēm un eksāmeniem. Pēc neilga laika mani uzaicināja rektors S. un izteica bažas par iespējamiem sarežģījumiem sakarā ar likviditāti mūsu bankā, tāpēc ka administrācija var izņemt no tās savus resursus. Viņš ieteica man atrast iespēju atvērt "savu" banku, un tāda iespēja radās jau nākamajā dienā, kad mani uzaicināja Tomskas Gāzes rūpniecības uzņēmuma ģenerāldirektors un piedāvāja organizēt Gāzes rūpniecības bankas filiāles atvēršanu Tomskā. Es tajā mirklī atcerējos par sapni, par draudīgo negaisu, un, neraugoties uz to, ka man bija labs amats TVU, pieņēmu priekšlikumu, bet rektors piešķīra bankai telpas studentu kopmītnes 4. stāvā.

Divus mēnešus pēc filiāles atvēršanas iepriekš minētā banka bankrotēja, nauda tās klientiem tiek atmaksāta vēl šobrīd. Bet mūsu nauda atradās drošā vietā. Universitātes resursus es sargāju, līdz tos pārskaitīja Valsts kontroles pārziņā budžeta organizāciju kontos.

Ja nebūtu bijis sapņa, es nebūtu mainījis darbu augstskolā pret riskanto, saspringto darbu bankā. Bet vēlāk noskaidrojās, ka no materiālā viedokļa bija jēga šādi stažēties, un tas turpinājās 15 gadus un beidzās ar nozares ministra pateicību, kā arī ar ordeni "Zelta Zvaigzne".

Mēs redzam sapņus vidēji piecas septiņas reizes naktī, tie palīdz cilvēkam adaptēties pārmaiņām viņa dzīvē. Bet kā tos izmantot pēc tam, kad tie tikuši redzēti? Speciālisti iesaka pirmām kārtām ieprogrammēt savas smadzenes sapnim un šim nolūkam:

a) pirms iemigšanas ziņojiet smadzenēm, ka šonakt tiks redzēti sapņi un jūs tos visus iegaumēsiet, atkārtodami ne mazāk kā 15 reizes;

b) nolieciet līdzās gultai Bībeli, papīra lapu un pildspalvu;

c) iemācieties sapņus cienīt un atzīt;

d) pamostoties bez steigas atjaunojiet visas ainas, pierakstiet un ķerieties klāt pie skaidrošanas.

Skaidrojumos dziļai ieinteresētībai jābūt pārsvarā pār ziņkāri. Tai jāatgādina arheoloģiskie izrakumi. Jums nepieciešams iedziļināties vēstījumos, ko par jūsu iekšējo pasauli jums sūta zemapziņa. Gadsimtiem ilgais mantojums pasargā no pārāk burtiska sapņu tulkojuma. Tie ir visnotaļ subjektīvi un atkarīgi no katras personības pārdzīvojumiem. Būs noderīgi, ja atradīsies brīvs laiks, lai iepazītos ar dažām sapņu grāmatām, kurās izklāstītas to izmantošanas metodes cilvēku praktiskajā darbībā. Pati nodarbošanās ar sapni veicinās jūsu zemapziņas attīstību un izaugsmi. Šeit intuīcijas attīstība ir mērķtiecīgāka nekā loģiskā domāšana. Apguvis sapņu skaidrojumu, kā rāda prakse, cilvēks sāk saprast, ka ir saistībā ar kaut ko varenu un bezgalīgu savā iekšējā būtībā.

2.8. Realitātes apsteigšana domās

Šobrīd notiekošais ir nevis nejaušība, bet pagātnes apziņas rezultāts. Zvaigznes gaismu jūs redzat šobrīd, faktiski tā, iespējams, ir sen jau nodzisusi, jo gaisma, kas izplatās ar zināmu ātrumu, sasniedz Zemi pēc simtiem un tūkstošiem gadu. Strādājot ar smadzenēm, šo analoģiju nepieciešams saprast. Mainot domas, notiks tūlīt pamanāmas tās īstenības, kurā jūs dzīvojat, izmaiņas. Secinājums: attīstot jauno apziņu, jūs turpināt vēl dzīvot vecajā realitātē. Šī laika starpība ir būtisks šķērslis attīstībai, tāpēc ka cilvēks ir pieradis pie īslaicīgas motivācijas un uz to orientēts; tai ir būtiskas nacionālas īpatnības. Reālais nav stabils, nemainīgs, bet pastāv kā process. Lai mainītu realitāti, nepieciešams pastāvīgi atkārtot pozitīvas domas. Bet, kad tiek pildīta domu programma, smadzenēm jābūt slēgtām ārējiem kairinājumiem, lai varētu jūsu programmu atkārtot daudzkārt.

Domas par jauno īstenību jānostiprina katru dienu, neraugoties uz to, ka praksē nav pārmaiņu.

2.9. Domu piesārņojuma ignorēšanas prakse

Netrenētas smadzenes nav vadāmas. Tās pārlec no domas uz domu. Nepieciešama koncentrēšanās prakse. Šo iemaņu var apgūt un attīstīt. To veicinājusi studenta gados piekoptā iemaņa konspektēt marksisma–ļeņinisma klasiķu darbus; šajā procesā mācās koncentrēt uzmanību uz kādu autora ideju, bet pēc tam to izklāstīt savā redakcijā. Mūsu dienās tas kļuvis par retumu, un pasniedzēji ne vienmēr to kontrolē. Klausoties lekcijas, arī ir būtiska koncentrēšanās, īpaši - vienlaikus ar labu konspekta pierakstu.

Iespējams, jūs neesat pievērsuši uzmanību tam, kā jūs pārņem piesārņotas domas, t. i., domas, kurām nav rezultāta, tās vienkārši piepilda jūsu brīvo laiku. Virzoties pretī desmitniekam, jums nākas piespiest smadzenes izstrādāt domas pēc jūsu vēlēšanās, pēc jūsu projekta, un atmest tās, kas jums nav vajadzīgas. Katrai domai ir vara pār cilvēku, un to bezsistēmas daudzveidība noteic jūsu mīņāšanos uz vietas.

Koncentrācijas spējas attīstība atgādina tādus treniņus muskuļu attīstībai, ko veic neliela vienkāršo cilvēku daļa. Tās noslēpums – pirmo nogurdinošo un nepatīkamo nodarbību pārvarēšana. Parasta cilvēka smadzenes nav radinātas pie disciplīnas, un pirmos mēģinājumus aptvert un ierobežot domu platību organisms uzņems ar pretestību, turklāt tie nebūs īpaši produktīvi, bet tam nevajadzētu likt jums vilties izraudzītajā ceļā – darbības intensificēšanā. Mūsdienās, kad studentu gados zaudēts domu gaitas uzmanības treniņš, tas ir īpaši aktuāli. Saņemties un koncentrēties piespiež vai nu "vajadzība", vai jauna zināšanu kultūras apguve, cita ceļa nav.

Koncentrēšanās iemaņas veicina pārdomas tēmai tuvā virzienā ar pakāpenisku domas "sablīvējumu" uz meklējumu centru. Lai kāda būtu problēma, domājot mēs laužamies caur virspusējām idejām, patiesībām un likumiem, lai sasniegtu dziļāko jēgu. Šo ceļu gājuši visi lielie mākslinieki, izgudrotāji, mistiķi, gaišreģi un visā cilvēces vēstures gaitā šādā veidā smēlušies savas zināšanas. Bez visdziļākajām pārdomām mēs neesam spējīgi pacelt monolītos slāņus, kas klāj lielus noslēpumus. Mēs zinām par parādību "kaut ko", bet tā ir tikai maza

daļa no kopējās ainas. Koncentrēšanos veicina prakse. Nepietiek vienīgi ar grāmatas izlasīšanu, nepieciešams praktiski izmēģināt tajā aprakstītos paņēmienus. Darīt ir daudz grūtāk nekā iemācīties, kā darīt. Izzinātā īstenošanas procesā parādās nepieciešamība pēc blakuszināšanām, kuru sistēmu ne katram ļauts apgūt. Sakoncentrējušies uz tām, mēs pašu būtiskāko sākam apjēgt visnotaļ koncentrētā veidā.

Pārdomu būtība ir idejas, domas, patiesības pieņemšanā un tās ļoti dziļā zondēšanā. Pārdomu vingrinājumu pirmajā posmā doma attālināsies no mērķa septiņas līdz 14 reizes piecu minūšu laikā un pievērsīsies kādai citai novirzošai, interesantai un saistošai tēmai. Treniņš skaitīsies pabeigts, ja jūs būsiet apguvis māku pastāvīgi atgriezties pie pamattēmas, neraugoties uz pozitīvām, taču blakussajūtām, kas neatbilst darbības kursam. Pārdomu laikā izrādās nepieciešams zīmulis un papīrs, lai pierakstītu pa ceļam gadījušās domas, kas pēc septiņām minūtēm atgriežas zemapziņā un kuras atsaukt atpakaļ bieži vien vairs nav iespējams.

Smadzeņu slēpto spēku var attīstīt ar iepriekš minētajiem vingrinājumiem. Spēja domāt pareizi un efektīvi nāk ar praksi. Taču šajā ceļā ir viens liels "bet". Zemapziņai jau līdz pārdomu sākumam jābūt piepildītai ne tikai ar procesam nepieciešamajām makroteorijām, bet arī ar mikroteorijām, tai jābūt ar attīstītu intuīciju. Pielīdzinot šo stāvokli automašīnas vadītāja sadzīviskai praksei, tas nozīmē: benzīna bākai jābūt piepildītai ar kvalitatīvu benzīnu, automātiskajā ātrumkārbā jābūt eļļai pietiekamā daudzumā, vadītājs veicis testu – kontroli par alkoholu un narkotikām. Atliek vienīgais ceļš uz patiesību: bibliotēka ar dabisko atlasi, kas atbilst praksei.

2.10. Domu "trases" veidošana nākotnē uz uzskatu kontroles pamata

Uzskati – tās ir cilvēka pārliecības, kas tiek izstrādātas kopš dzimšanas. Uzkrādamās tās pavada cilvēku caur visu dzīvi, tiek atzītas par patiesām un neapstrīdamām. Jebkurš dzīves aspekts var tikt apšaubīts,

bet no saviem uzskatiem cilvēks atsakās vispēdējā kārtā. Šā process negatīvā puse slēpjas tajā, ka nožēlojami uzskati nosaka dzīvi bez prieka, tomēr mēs nespējam no tiem atteikties.

No iepriekš teiktā izriet visai oriģināls secinājums: mums visu mūžu nepieciešams rūpēties par mūsu apziņas tīrību un ar baltu skaudību uzlūkot ortodoksālos ticīgos, kas ievēro šo prasību attiecībā uz smadzenēm katru dienu. Ja zemapziņā nokļuvušas kādas nemierīgas, negatīvas vai aprobežotas idejas, tā pieņems tās par patiesību un sāks darboties saskaņā ar tām, izraisīdama dzīvē katastrofālus apstākļus. Ja notic nabadzībai, neveiksmei un nelaimei, zemapziņa pieliks visus spēkus, izmantos tūkstoš dažādu paņēmienu, lai iemiesotu šo pārliecību realitātē. Tā kļūst par mums bīstamu enerģētiku, kas vērsta uz diversiju veikšanu.

Jūs varat iesakņot savā zemapziņā jebkuru domu un ideju, un smadzenes to pieņems, vajag tikai to izjust un atkārtot vairākkārt. Es esmu uzaudzis ģimenē, kur vienmēr tika uzskatīts, ka tā ir vislabāk nodrošināta ar augstu saimniecības vadīšanas kultūru. Tas mani noveda pie domas, ka arī profesionālajā darbībā man vienmēr jābūt priekšgalā. Sasniegt panākumus šodien – tas nozīmē gribēt atmest visus attaisnojumus un "priekšrocības", kuras mums sniedz neveiksme. Lai jaunās pārliecības efekts pamatīgi nogulsnētos smadzenēs, laika barjera pārsniedz trīs mēnešus, kuros tiek veikts līdz 90 nodarbībām. Šis posms daudziem kļūst kritisks, un viņi sāk zaudēt cerību uz veiksmi.

3. PIEKĻUVES CEĻI EGRESIJAS POTENCIĀLAM

3.1. Savu spēju vizuāls novērtējums

Novatorismā ir visnotaļ svarīgs veselīgs pašnovērtējums, bet nonākt līdz savas nozīmības apjēgsmei ir zināmas grūtības. Viss sākas ar to, ka bērnam no vecākiem jāsaņem mīlestība un atbalsts, un tikai tad viņam veidojas pozitīva attieksme pret sevi. Pašnovērtējumu uzlabo trīs koncepcijas; a) jūs esat unikāls; b) jūs spējat izdarīt visu, ko vēlaties; c) jums ir bezgalīga vara pār sevi.

Sevi nepieciešams mīlēt, un vajadzīga pašapziņa. Jūsu autoritāte un iespējas vienmēr saistītas ar novatorismu.

Mums visiem no dabas piemīt radošais potenciāls, bet nebūt ne vienādā līmenī – kā šajā ziņā, tā arī citās. Taču daudzi ir pārliecināti, ka viņiem tāda nav, un tas nomāc radošo sākotni. Par laimi, ikvienam no mums to iespējams radīt no jauna. Ir zināmas sešas radošās stratēģijas, lai uzlabotu dzīves apstākļus: 1) esiet pētnieki; 2) uzdodiet jautājumus; 3)iznēsājiet kaudzi ideju; 4) pārkāpiet noteikumus – lauziet ieradumus; 5) dodiet vaļu iztēlei, iztēlojieties, kā to būtu darījuši citi; 6) piepildiet "aku", t. i., nāksies iemācīties rūpēties par sevi, novērtēt savus spēkus, prast efektīvāk sabalansēt darbu un atpūtu. Budistu gudrība māca: ja pastāvīgi turēsi loku uzvilktu, tas salūzīs.

Radošas noslieces – tā ir nepieciešama iemaņa veiksmīgai dzīvei. Par laimi, šī spēja var attīstīties, jo tā piešķirta kopš dzimšanas.

3.2. Iespēju "paketes" atvēršana

Ikviens no mums sapņo par to, ka jāatnāk dienām, kad nebūtu problēmu. Bet tās palick mūsu eksistences svarīga sastāvdaļa. Visums mums pastāvīgi sūta zīmes, signālus, un bieži – problēmu veidā. Mums atliek vienīgi izzināt, ko katra no tām vēlas pateikt. Ja mēs atkāpjamies grūtību priekšā, tad palaižam garām mums lemto svarīgo vēstījumu. Virzoties pretī progresam, vajag apgūt noslēpumu, kā pārvērst ikdienišķas situācijas "zelta lietnī", kā mācēt izkļūt no jebkuras kritiskas situācijas. Recepte ir vienkārša: cilvēkam vajag vien noticēt saviem spēkiem un ķerties pie iespēju meklēšanas, kuras pastāv jebkurā gadījumā, un iegūtās atziņas pārvērtīsies problēmas risinājumā. Tādā variantā problēma kļūst par iespēju avotu. Vēsturē tam ir pietiekami daudz piemēru. Amerikas prezidents sadzīviskā līmenī bija problēmu ielenkts. Viņš paša spēkiem nevarēja pat iesēsties invalīdu ratiņos, bet, apguvis savu nelaimju pārvarēšanas paņēmienus, viņš spēja izvest valsti no lielās depresijas, kas, izrādījās, nebija pa spēkam mūsu sportistam un atlētam B. Jeļcinam. Manā personīgajā dzīvē ir bijuši gadījumi, kad ātri izkļūts no kritiskas situācijas tikai tāpēc, ka autors jau kopš jaunības gadiem bija sapratis: problēma – tas ir ārējs pamudinājums uz attīstību ar vienmēr klātesošās iespēju "paketes" palīdzību. Visums vienmēr sūta mums problēmas tikai kopā ar iespēju sistēmu, kuras nepieciešams izzināt, sajust un ieraudzīt vietu, kur tās atrodas.

Šo rindu autoram jaunībā liktenis bija lēmis biedrošanās ierobežojumus pārvietošanās dēļ, jo nebija iespējams izmantot kājas, un sākumā tas liedza piedalīties jauniešu vakaros. Bet man radās iespēja, izmantojot pagājušā gadsimta 50. gados vienīgo populāro mūzikas instrumentu un apgūstot nošu rakstu, gada laikā kļūt par pašu populārāko, dievinātāko un ciemata skaistuļu vidū iecienītāko jauno cilvēku. Analogas situācijas turpmāk atkārtojās ļoti bieži. Tā kā nebija iespējas operatīvi pārvietoties pa planētas virsmu un pelnīt iztiku ar tās ķermeņa daļas palīdzību, kas atrodas zemāk par krūšu kurvi, es liku lietā prāta spējas un savā likteņstāstā konpensēju zaudēto, tā ka šobrīd

manā rīcībā ir visa veida personiskais transports, sākot no velosipēda (kad sāku cīnīties ar problēmu) līdz automašīnai, kuterim, sniega motociklam utt. Dzīves prakse man apstiprinājusi domātāju atziņu, ka problēma tas ir iespēju avots, ka cīņai jānotic, nevis tā jāapiet pa iemītu taciņu.

Taču cīņai nepieciešama stipra enerģētika, kuras pamats ir veselība. Izveseļošanos uz pašiedvesmas pamata lieliski aprakstījuši daudzi autori rakstnieki, visi viņi iesaka pavadīt dažas minūtes nevis zem auksta ūdens strūklas, bet zem dušas, kas sastāv no pārdomām par savu veselību. Es biju ar viņiem vienisprātis, bet diemžēl man pietrūka pacietības, lai pilnīgi izveseļotos, un es ķēros pie medikamentiem. Psihoterapeitiem domu spēks skaitās savdabīgs atveseļojošs toniks, kura izmantošanai nepieciešams ne vairāk par divām minūtēm. Mana piesardzīgā attieksme izrietēja no tā, ka organisms nespēja uztvert starpību starp "īstiem" draudiem un priekšnojautām.

Menedžmenta optimisti arī smieklus un humoru uzskata par dziedinošām procedūrām, jo tie veicina encefalīna un endorfīna izdalīšanos galvas smadzenēs, - tie ir hormoni, kas noņem sāpes, saspringumu un depresijas. Bet problēma ir tāda, ka saspringtā stāvoklī grūti pāriet uz smiekliem un humoru. Prāts šobrīd vēl nav pilnībā izmantots resurss, tas vēl būs jāpēta veselu gadsimtu, lai nonāktu līdz tā mērīšanas un vadīšanas iespējai. Skaļi smieties pie stiprām muskuļu sāpēm mēs pagaidām neesam spējīgi. Acīmredzot vēl būs vajadzīgas vairākas desmitgades rūpīgu pētījumu šajā virzienā. Taču šobrīd, un esmu par to pārliecināts, nezin kāpēc darbojas nežēlīgs likums: tikai skaidrs priekšstats, ko mēs varam izdarīt un par ko varam kļūt, mūs stimulē regulāri strādāt, lai radītu jaunu realitāti.

Iepriekš aprakstītās smadzeņu funkcionālās īpatnības nevar sistēmiski attīstīties bez elementāras vadības. Taču no koriģējošas iedarbības uz mūsu pasaules radītāja konstruētā aparāta noslēpumiem nevajadzētu atteikties. Ja samierinās ar dzīves plūdumu, tas var uznest uz rifiem. Par šo uzskatu pastāv arī pretējs viedoklis. Likteņa ieprogrammētā dzīves taka nedrīkst tikt koriģēta. Šajā ziņā pastāv reliģiska

leģenda par Bībeles patiesībām ticīga cilvēka problēmām. Viņš domāja, ka jārīkojas pēc Dieva gribas un jādara tā, kā nosaka apstākļi. Atrazdamies dzīves straumē, viņš tādējādi ļāva dzīvei pašai nest to uz nosprausto mērķi. Tādās "brīvās kustības" dienās viņš jutās pārliecināts un spējīgs, – viņa ceļš ir skaidrs. Bet kaut kad viņš pamanīja, ka "nošāvis greizi" un dzīves straumē velkas uz priekšu ar grūtībām, it kā grimtu purva dūņās. Un, lūk, reiz, kad viņa spēki bija izsīkuši, mīcoties pa slapjiem māliem, viņš vērsās ar lūgšanu pie debesīm un uzdeva visaugstākajam vienkāršu jautājumu: "Kur tu esi, kungs?" Atbildes nebija, bet pēc kāda laika viņš pamanīja, ka tam kāds māj no attāluma. Ieskatījies viņš pazina pasaules radītāju un iesaucās: "Dievs, mans kungs, ko tu dari tur, tālumā, kad esi vajadzīgs šeit?" – "Es esmu te," viņš izdzirda Dieva balsi, "tāpēc ka tieši te ir tavs ceļš!" Lai arī Dieva ceļi ir neizdibināmi, bet viens ir skaidrs: ja esat izvēlējies ceļu pāri muklājam, tad Dievs ir ar jums, bet viņš nav jums palīgs, jo tas ir personīgi jūsu ceļš, jūsu iniciatīva, un viņš negrasās to koriģēt, jo katrs ir brīvs savā izvēlē.

Dažkārt tas, kurš dodas dzīves cīņā, zina, ka pastāv kaut kas diženāks par viņa mazo cilvēcisko "es", un uz tā balstās pasaule. Ja dzīve šķiet dubļi un purvs, ir laiks meklēt jaunu, tīru un skaistu ceļu, kas aizvedīs jūs pie mērķa bez Dieva palīdzības, lai gan viņš būs ar jums un parādīsies pie rezultātu apkopošanas un novērtēšanas.

Smadzeņu darbības vadībā uzkrāta gan paaudžu pieredze, gan ir pietiekami daudz rezultatīvu zinātnieku pētījumu. Tālāk aplūkosim dažus elementus:

1) Darbs ar rezidento informāciju, kas piepilda atmiņas banku ar atmiņām par visiem pagājušajiem notikumiem, domām. Jāpastāv treniņiem minoro situāciju atlasei un aizmiršanai. Ar asarām bēdās vairs nepalīdzēsi, bet no tām atbrīvoties – tā ir māksla ikvienam, tās piepilda zemapziņu ar informāciju nevis darbībai, bet pārdzīvojumiem. Pētījumi rāda, ka laimīgiem cilvēkiem ir atmiņas programma, kas uztur pozitīvas jūtas. Tas tiek panākts tādējādi, ka smadzenēs uzkrājas būtiska iespēju rezerve visiem dzīves gadījumiem, un tas veiksminieku

noved nevis pie negatīvo situāciju analīzes un ilgstošas cēloņu skaidrošanas, bet nekavējoties – pie izejas no krīzes, pie normālas rīcības.

Gadās, ka laime uzsmaida nevis svarīgākajam, bet dzīves atstumtajam, kuram nav rezervē iespēju, un viņš sāk iedarbināt "iepriekšējo prātu", cerot pagātnē atrast ceļu, kā novērst bēdīgas sekas. Neveiksmēm nav jābūt – jābūt saiknei ar iespējām.

2) Fotogrāfiskās atmiņas attīstīšana, kuras ietilpība ir visai būtiska, bet nanodaļiņas notur informāciju tikai sekundes daļas. To momentāli vajadzētu "iesūknēt" kādā elektroniskā ierīcē, bet tādu ierīču vēl nav. Var cerēt tikai uz treniņiem, kuru izmantošanas iespēja ir reāla.

Šāda atmiņa ilgāku laiku saglabājas bērniem un vēlāk izzūd pusložu pārslogotības dēļ. Ir zināms, ka tajās sabiedrībās, kur nelasa un neraksta, tā funkcionē visas dzīves garumā. Acīmredzot tā vēlāk mums nav vajadzīga. Bērniem saglabāšanās ir ilgstošāka.

Nepieciešams pastāvīgi pilnveidot informācijas saglabāšanas un "izsaukšanas" procesu. Tam jānotic. Ja esat pārliecināts, ka jums ir perfekta atmiņa un laba informācijas "izsaukšanas" sistēma, tad smadzenes turpinās pilnveidot iemaņas, kamēr tas tiks sasniegts. Tas arī ir mērķis mūsu dialogiem par pašpalīdzību, mentālajiem tēliem un formulējumiem.

Ja tiem noticēsiet, tie spēs pārvērsties realitātē, ja ne, paliks tikai iemaņu līmenī.

3) Neirolingvistiskā programmēšana (NLP) arī veicina attīstību. Tās pamatā ir rīcības shēma – bet ja nu? Strupceļa situācijās, kad zūd ticība veiksmei, tas palīdz pārslēgties no minora uz mažoru. Starp medniekiem ir izplatīts kāds meža stāsts, un tā jēga ir šāda. Taigu piepildīja mažori zaķa spiedzieni; viņš vārda tiešā nozīmē lidoja pa stigu. Ceļā gadījās lācis, pret kura kažoku viņš atsitās. Dusmās satvēris nebēdnieku aiz ausīm, bezgalīgo plašumu saimnieks uzdeva jautājumu par viņa mažoro kliedzienu un ātrā skrējiena iemesliem. Zaķis atbildēja, ka viņam radusies vēlme apkampt un samīļot lapsu. Lācis secināja, ka tas taču nav iespējams ne praktiski, ne teorētiski, jo lapsai ir lielāks ātrums un astes veida stūre palīdz asos pagriezienos, bet pie

zaķa stūrēšanas iespējām, jo asti var saskatīt tikai ar palielināmo stiklu, viņš ietrieksies pirmajā šķērslī, kas gadīsies aiz pagrieziena. Taču zaķis, būdams labā garastāvoklī, atbildēja ļoti vienkārši: ja nenoķeršu, tad sasildīšos. Viņš bija ieprogrammēts uz panākumiem, un viņu nebiedēja tieši nesasniedzams mērķis. Apziņā bija noformulējies rezerves variants, tas arī piešķīra spēkus, dzenoties pakaļ meža skaistuļu līderei.

Šī rīcības shēma liek prātam sakoncentrēties uz iespējām un varbūtībām. Bez iespējas prāts iestrēgst bezizejā. "Bet ja nu?" ļauj uzbūvēt tiltu starp labējo – radošo un kreiso – loģisko puslodi. Tas pārvirza prātu no līmeņa "es ceru" vai "man gribas" uz līmeni "es varu un zinu kā". Un tādā veidā pasargā mūs no personīgās sabotāžas. Mums jāpiešķir dzīvei jēga, jo pašai par sevi tai nav nozīmes.

4) Sekmju treniņi. Aplūkosim vienu no tiem. Iztēlojieties, ka jūsu priekšā ir aplis. Piepildiet to ar savu mīļāko krāsu. Iedomājieties, ka tajā atrodas jūsu intensificējamā spēja. Pastipriniet iztēli, ieejiet šajā aplī un iztēlojieties, kā šī krāsa piepilda jūs no galvas līdz papēžiem. Būs vēl labāk, ja jūs aizvērsiet acis. Prāts sāks veidot "varas apli" jūsu dzīvē, kas darbosies jūsu labā jebkurā laikā, kad to vēlēsieties. Vienmēr vajag iztēloties tās vietas, kurās jūs ieiesiet aplī. Tām jābūt trim un ar četriem soļiem:

1. solis. Iedomājieties par negatīvajām emocijām, no kurām jūs vēlaties atbrīvoties;

2. solis. Ieejiet varas aplī un iztēlojieties, ka tas jūs piepilda;

3. solis. Iztaisnojiet plecus, paceliet galvu uz augšu un ļaujiet iztēlei jūs pārņemt (elpojiet kā lielas laimes vai lepnuma sajūtā);

4. solis. Iztēlojieties, ko jums nepieciešams mainīt, lai varētu ar savām domām un iespējām ietekmēt realitāti.

"Varas aplis" ir katram. Tas ir tas, kas labi izdodas. Saspringtos gadījumos tas rada emocionālu pacēlumu. Jaunības gados, kad es nodarbojos ar saviem bērniem, no rītiem, tos bērnudārzā nododams audzinātājai, pievērsu uzmanību viņas dīvainajai pavēlei: "Bērni, aši uzlieciet savas domājamās cepurītes," – kaut fiziski tādu nemaz nebija.

Uz manu neizpratnes pilno jautājumu speciāliste, kas nodarbojās ar mazuļiem, atbildēja, ka tas esot viņas personīgais paņēmiens, lai pārslēgtu bērnu apziņu no domām par vecākiem uz jauniem laika pavadīšanas apstākļiem, t. i., uz nodarbībām. Tādā veidā pieredzējis pedagogs katru no nepaklausīgajiem spītniekiem ievada bērnudārza "varas aplī".

5) Noskaņojumu šķirošana, kuri pavada pilnveidošanās vingrinājumus.

Progresīvas pārmaiņas nozīmē pozitīvo pārmaiņu pārsvaru, vairīšanos no negatīvā. Kā to panākt? Smadzenes darbojas četros līmeņos, frekvencēs: "beta", "alfa", "teta" un "delta". Ar "beta" viļņiem mēs esam ieslīguši dzīves notikumos: plānojam un rīkojamies vienlaikus ar emocijām. Informācija no šīm frekvencēm nonāk līdz dziļākajam – "delta" - līmenim un kļūst par daļu no neapzinātās rīcības. Viss nemiers un izmisums tādā veidā nonāk zemapziņā un rada potenciālu prāta un emociju traucējumiem, kuru cēloņi gandrīz nekad netiek atklāti.

Sastopoties ar tādām situācijām, mēs nevaram saprast, kāpēc neesam izpildījuši uzdevumu. Smadzenes vienmēr uzdursies bailēm un izmisumam. Tādos gadījumos nosodījums neder. Smadzenes nepazīst vārda "nē" saturu.

Kad parādās vēlēšanās iesaistīties cīņā par pašvērtību, visbiežāk pietrūkst neatlaidības pārejā no bezdarbības stāvokļa uz intensīvas darbības stāvokli. Tādos gadījumos noderīgas izrādīsies zināšanas par iespējām sasniegt pozitīvu rezultātu, izmantojot transa stāvokli. Ir zināms, ka pastāv distancēti sakari starp cilvēka smadzenēm un zemes enerģētiski informatīvo lauku. Tiek uzskatīts, ka cilvēkam iespējams pieslēgties tam transā, izmainītas apziņas stāvoklī, savdabīgā pašhipnozē.

Šajā stāvoklī pastiprinās labējās puslodes aktivitāte un daļēji apstājas kreisās aktivitāte. Tādā apziņas stāvoklī cilvēks zaudē aktīvu kontaktu ar apkārtējo īstenību, turklāt vērojami vispārēji orientācijas traucējumi. Tad ir viegli mainīt vecās nostādnes un pārorientēties uz attīstību, jo rodas paaugstināta psihes gatavība uzņemt informāciju.

Tā mēdz rasties tūrisma braucienos, pēc emocionāla sasprindzinājuma, klausoties atslābinošu mūziku, skaitot lūgšanas un mantras, meditācijā, baznīcas dievkalpojumos, masu mītiņos. Šo stāvokli veicina: a) mīlestības jūtas; b) masāža; c) karsta vanna; d) atmiņas par patīkamām dzīves situācijām. Transa dziļums ir subjektīvs un attiecīgi – individuāls. Transa noturība sakrīt ar indivīda spēju turēties pretī alkohola, narkotiku, psihotropo vielu iedarbībai.

Gadu simteņiem varas struktūras ir vadījušas cilvēku masas, tos novedot transa stāvoklī ar nesarežģītiem psihotehniskiem paņēmieniem. PSRS bija izstrādātas tehnoloģijas, kā savietot politisko informāciju ar populāru melodiju ierakstiem. Mēs praksē izstrādājām transa stāvokļu veidošanu, lai palielinātu iedzīvotāju noguldījumus, izmantojot televīzijas raidījumu sēriju "Senās melodijas". To translācija pulcēja pie televizoru ekrāniem līdz 70% iedzīvotāju, kas bija vecāki par 40 gadiem. Tika izmantota nostalģija pēc krievu melodijām, ko pārmākušas mūsdienu melodijas. M., kas vadīja pārraides, guva neapšaubāmus panākumus.

Raidījuma sponsors bija Gāzes rūpniecības bankas Tomskas filiāle. Gandrīz katrs raidījums sākās ar M. aicinājumu papildināt personiskos ieguldījumus Gāzes rūpniecības bankā. Visās pilsētas centrālajās ielās šajā laikā bija izvietoti informācijas dēļi ar klientiem labi uztveramiem lozungiem, tādiem kā: "Būt uzvarētājiem! Gāzes rūpniecības banka"; "Gāzes rūpniecības banka. Būt līderiem!"; "Būt laimīgiem! Gāzes rūpniecības banka"; "Būt mīlētiem! Jums novēl Gāzes rūpniecības banka"; "Desmit gadi veiksmīga darba – tas ir tikai sākums. Gāzes rūpniecības banka"; "Gāzes rūpniecības banka. Banku biznesa jaunākās tehnoloģijas"; "Gāzes rūpniecības banka. Ofisu tīkls. Mūsu noguldījums darbojas jebkurā ofisā"; "Es jau esmu izdarījusi izvēli! Gāzes rūpniecības banka".

Radio un televīzijas raidījumos filiāles vadītājs pastāvīgi piedalījās kā konsultants banku jautājumos. Transs palīdzēja filiālei ieņemt otro vietu reģionā fizisko personu noguldījumu jomā un pirmo vietu pēc banku karšu skaita (no 30 līdz 50%).

Kibernētikas pamatlicējs Norberts Vīners uzskata, ka smadzeņu darbībā piedalās sarežģīts regulators, viņaprāt, būtībā tas ir mehānisms, kas caur smadzenēm īsteno kontroli pār organisma funkcionētspēju. Sasniedzot transa stāvokli, šā regulatora funkcijas pārņem hipnotizētājs. Aplūkotajā gadījumā mūsu raidījuma vadītājs uzstājās paša neapjausta un neapzināta hipnotizētāja lomā, gluži kā vietējais ekonomikas Kašpirovskis. Viņa padomi bija patiesi un sniedza mierinājuma elementus Krievijai sarežģītā laikā.

Norādījums.

Cilvēkam liek nedarīt. Bet smadzenēm nav vārda "nē" skaidrojuma. "Alfa" un "beta" viļņi – tie ir divi stāvokļi, kas saistīti ar mieru, līdzsvaru, ko sasniedz ar meditāciju, hipnozi, lūgšanām vai, klausoties nomierinošu mūziku. Tādas ir bērnu domas!

Viss, kas redzams šajā stāvoklī, noved pie ātrām un vieglām pārmaiņām. Lai atslābinātos, pietiek ar 10–15 minūtēm. Tajā pašā laikā iespējams domās izplānot savu darba dienu.

"Delta" viļņi – tie ir dziļa miega un atjaunotnes stāvokļi. Tā ir neapzinātu sapņu pasaule.

"Beta" viļņi ir analoģiski kreisās puslodes funkcijām, bet "alfa/teta" viļņi atbilst labējās puslodes funkcijām.

Ikviens, kas trenējas, var nonākt "alfa" viļņu nesaspringtajā stāvoklī un sajust dabisku radošas enerģijas pieplūdumu.

Tā kā jums piemīt kritisks prāts, jūs bloķējat "alfa/teta" viļņu dabisko plūsmu. "Beta" viļņus var bremzēt. Nepieciešams iemācīt smadzenes radīt dabisko endorfīnu, ko tās izstrādā brīdī, kad jūs lieliski jūtaties, t. i., minētajās 15 labsajūtas minūtēs – šie vingrinājumi endorfīna radīšanai neko nemaksā.

6) Novāciju enerģētiskais nodrošinājums.

Cilvēks – tā ir spēcīga elektrostacija. Tiem, kas tiecas uz desmitnieku, nākas apgūt iemaņas rezerves enerģijas krājumu veidošanā. Literatūrā atrodami milzum daudzi diētu veidi. Tiem visiem ir subjektīva nokrāsa, bet trūkst universālu rekomendāciju. Veselīgam novatoram līdztekus parasti ieteiktajiem produktiem nepieciešams pievērst

uzmanību vēl vienam, ko izmanto nācijas, kas sasniegušas tehniskā progresa virsotnes, un kura trūkst tiem, kas to ignorē reliģisku vai materiālu apsvērumu dēļ. Šis produkts saucas "pēc krievu tradīcijām svaigi sālīts cūkas speķis". Ja aknas darbojas normāli, tā uzņemšanu veicina izplatītais dzēriens - krievu vodka.

Speķis satur fermentus, kas intensificē spējas uz novatorisku darbību, izgudrošanu, liela mēroga pārmaiņām. Kad pārbūves sākumā mēs izvilkām no katastrofiskas finansiālas "bedres" Tomskas cūkaudzētavas kompleksu, kas apgādāja Rietumsibīriju ar vīriešu kārtas iedzīvotāju iecienīto produktu, kāds korespondents mūsu pozīciju raksturoja šādi: "Kad V. Gāga glāba cūkaudzētavas kompleksu, viņš glāba Krieviju."

Lai smadzenes darbotos normāli, līdztekus speķim nepieciešams cukurs, maize un daudz kas cits, kā šobrīd netrūkst pārtikas veikalu tīklā dažādos servisa līmeņos. Mēs tikai vēlamies atgādināt, ka pēc 27 gadu vecuma cilvēks katru gadu nomaina 1 kg muskuļu masas pret 1 kg tauku, bet 1 kg tauku aizņem 5 reizes vairāk vietas, kas arī noved ēdelīgos cilvēkus pie pārmērīga svara, kura nēsāšanai nepieciešami papildu pārtikas produkti. Mūsu organisms vienkāršotā veidā ir barības, šķidruma un attieksmes pret pasauli kombinācija, kas savā veidā piemīt ikvienam. Novatoram jāzina pavisam seši normālas ēšanas nosacījumi:

1. Nepārēsties. Pēc 15 minūtēm līdz smadzenēm nonāk informācija par sātu.
2. Nekad neēdiet un nedzeriet reizē.
3. Augļus ēdiet atsevišķi.
4. Dārzeņi ir celtnieki, tā ir fabrika, kas veido veselus kaulus un audus.
5. Konserviem teikt – nē.
6. Ūdens – tas ir dzīvības eliksīrs.

Pilnīgi nepieciešami individuāli fiziski vingrinājumi, pastaigas mežā, saule, sniegs. Problēmu risināšanai vajag trenēt miesu.

7) Prāta piepildīšana ar informāciju.

Informācijas pārpilnība smadzenēs vienmēr tiek īstenota, apgūstot teorijas un pēc tam savācot faktu materiālu. Aplūkosim dažus paņēmienus, kā to optimizēt.

A. Vispirms nepieciešams nonākt "alfa" stāvoklī, panākt, lai prāts būtu pozitīvā atslābinājumā. Einšteins uz 10–15 minūtēm dienas laikā iemiga sešas vai septiņas reizes. Viņš to nosauca par kaķa snaudas principu. "Alfa" stāvoklī smadzenes neuztver laiku, un viņš pārliecināja kā garu, tā miesu, ka tie guļ pietiekami.

ASV kara lidotājus mācīja gulēt mazāk, izmantojot sistēmu: karote – kastrolis. Tas, kurš iemiga, ar troksni izmeta no rokas karoti un pamodās, un tā visu maiņas laiku. "Alfa" stāvokļa otra svarīga īpatnība ir radošo iespēju paaugstināšanās, kas pavada atslābināšanās stāvokli.

Klasiskā baroka mūzika atslābina un noved pie "alfa" stāvokļa viļņiem. Cilvēkiem, kas trenējušies mācīties mūzikas pavadījumā, spēja iegaumēt faktiski palielinās. "Alfa/teta" stāvoklī nav baiļu. Ir miers un pārliecība.

B. Apmācībā nav galvenais, lai būtu "pietiekami prāta", bet lai būtu pietiekama motivācija.

C. Pieci soļi uz apmācības stāvokļa optimizāciju:

1) ieslēdziet atslābinošu mūziku (baroka – melodisku, klasisko, *new age*);

2) ieņemiet ērtu stāvokli ar skatienu augšup;

3) iztēlojieties, ka esat dabā;

4) iedomājieties, ka esat veiksmīgi sasniedzis visus nospraustos mērķus un rezultātus;

5) atgriezieties, vairākas reizes pēc kārtas izteikdams vārdus: "pilnīga pamošanās".

Tas viss aizņems ne vairāk par 5 līdz 10 minūtēm, taču veicams ne retāk kā reizi dienā. Pēc tam nāksies iedarbināt koncentrēšanās spēju.

D. Atmodiniet sevī ziņkāri.

E. Sagraujiet vecos stereotipus, kas ierobežo darbību.

Riskējiet, eksperimentējiet, atklājiet jaunas iespējas. Man – biznesa skolas vadītājam - gandrīz katru dienu nākas piedalīties izglītības izmaksu apspriešanā, bet visā sava darba laikā gan rūpniecībā, gan biznesā, tāpat arī augstskolā, man nav nācies piedalīties diskusijā par to, cik izmaksā izglītības trūkums.

F. Izvairieties no krabja sindroma. Kad esiet notvēris vienu krabi, vajag aizvērt trauku, vēlāk to darīt nebūs jēgas. Jums apkārt ir pietiekami daudz draugu, kas jums neļaus izkļūt no savas vides. Jo, ja jūs aizstāvēsiet disertāciju, viņiem nāksies darīt to pašu.

Apkārtējiem reizēm šķiet, ka, cenzdamies sasniegt ko vairāk, jūs kaut ko atņemsiet viņiem. Ģēnija filosofija ir cita: "Jo labāks kļūsti tu, jo augstāk ceļos es, jo mēs visi esam saistīti šajā ceļojumā, ko sauc par dzīvi."

Informācijas pārpilnība tiek panākta ne tikai ar pašizglītošanos, bet daudz biežāk – ar lekciju klausīšanos, kas ir vērtas kompetences ziņā un prasmē sablīvēt materiālu. Arī šādi ir uzkrāta zināma pieredze. Pacentīsimies atbildēt uz jautājumu: kā lekciju auditorijā gūt sekmes ierindas personālam? Zināšanas pirmām kārtām nav vienkārši lekcijās gūtā informācija, bet izpratne, kur un kā to iegūt, izmantojot interneta vietnes:

a) lūkoties uz lektoru tā, it kā būtu pagājušas uz pulksteņa ciparnīcas 10 stundas vai 30–60 sekundes lūkoties pāri pasniedzēja galvai;

b) prasmīga konspektēšana; 70% studentu, kas izdara piezīmes konspektu veidā vai lasot, pie tām vairs neatgriežas;

c) spēka simbola (X) izmantošana. Kamēr zīmējat šo simbolu, vizualizējiet tiltu starp kreiso un labo smadzeņu puslodi. Šajā lappusē pēc tam rakstiet konspektu;

d) rakstiet akurāti un ar saīsinājumiem;

e) pārlūkojiet konspektu šādā veidā: atkal caur X zīmi un bez ieskatīšanās konspektā aprakstiet to, ko atceraties. Pēc tam nāksies mācīties to, kas izrādīsies neuzrakstīts. Atkārtot vajag tik daudz reižu, cik nepieciešams panākumiem;

f) vienmēr, kad jūtat nogurumu vai intereses trūkumu, apstājieties,

aizveriet konspektu un palūkojieties apkārt. Pārtraukuma laikā notiks saņemtās informācijas noguldīšana smadzenēs;

g) neaizmirstiet lasīšanas laikā ieslēgt maigu, atslābinošu fona mūziku;

h) klausoties lekciju, izmantojiet "varas apli".

Ikreiz, pārkāpjot slieksni, jūs nonākat savā "varas aplī". Tas tur atradīsies, sniedzot jums optimālu apmācības stāvokli un dzirdes uztveri tad, kad jums tā būs visvairāk nepieciešama;

i) lai pārslēgtu smadzenes runas uztveres režīmā, izmantojiet "trīs pirkstu" metodiku. Ar šo paņēmienu mēs pārorientējam apziņu uz iekšējo līmeni ar piesaistes – īpaša procesa palīdzību, kas izraisa noteiktu psiholoģisku stāvokli bez apzinātas iejaukšanās. To vajag atkārtot vairākkārt, un tas ļaus noregulēties uz lektora viļņa, lai optimizētu mācīšanos;

j) iztēlojieties sevi pasniedzēja vietā un uzdodiet sev jautājumus no viņa pozīcijām. Tā ir psiholoģiska ievirze;

k) ņemiet vērā, ka mūsdienu apstākļos aizvien izteiktāka kļūst tāda intelekta rezerve, kas darbojas apsteidzoši. Pirmo reizi tam pievērsa uzmanību, sagatavojot kosmonautus.

Izstrādājot kosmiskās programmas, noskaidrojās, ka problēmas rodas ātrāk, nekā cilvēki pagūst uz tām reaģēt. NASA izstrādāja programmu, kas apmācīja kosmonautus domāt nākotnes laikā. Pozitīvu nepieciešams kāpināt apsteidzoši, turklāt jāmācās izvairīties no lēmumu pieņemšanas pēc pirmā risinājuma. Pozitīvam ir jāpiešķir nostādne – tā ir vārdu vai teikumu izmantošana, lai izraisītu pozitīvu reakciju vai rezultātu.

3.3. Fināls jūsu egresīvā pārākuma potenciāla atzīšanai

Intensīvs darbs ar smadzenēm pēc zināma laika jūs novedīs pie jūtama pārākuma apkārtējā vidē. Jūsu darba metodi atzīs aizvien lielāks kolēģu skaits, un galu galā tā kļūs par visiem kopēju. Visbeidzot

iedarbosies tā sauktais simtā pērtiķa efekts, kura būtība ir šāda. Uz kādu neapdzīvotu salu atveda netīrus, nemazgātus kartupeļus un izbēra smiltīs pērtiķu barībai. Viņi nelabprāt ēda netīros bumbuļus. Bet tad viens no viņiem pacentās tos nomazgāt ūdenī. Pēc vairākām dienām to sāka darīt vēl daži īpatņi. Pakāpeniski tādu skaits auga, bet pēc tam, kad simtais sāka lietot tīru produktu, viss bars metās darīt tāpat.

Pēc zināma laika šī ēdiena lietošanas metode pārsviedās uz citām salām, kaut gan pērtiķi nebija fiziski sastapušies. Tas liecina, ka pastāv kvantu vai arī bioloģiskie enerģijas lauki, kas šķērsojas ikvienam indivīdam. Simtā pērtiķa fenomens jums, cilvēkam, kas tiecas pēc zināšanām, nozīmē to, ka jūs pamodināt ģēniju ne tikai sevī, bet arī tajos, kas jums līdzās.

Praksē mēs ne vienreiz vien novērojām vai vadījām iepriekš minētā fenomena procesu, bet iespaidīgi ir trīs gadījumi.

Pārgājis darbā no uzņēmuma uz augstskolu, es nonācu pie fakta, ka pasniedzējiem nebija gandrīz nekādu augstāku līmeņu. No 11 līdzstrādniekiem zinātņu kandidāta grāds 1972. gadā bija vienīgi katedras vadītājam. Pēc sakaru nodibināšanas ar galvaspilsētas augstskolām asistentiem un vecākajiem pasniedzējiem radās problēma uz laiku šķirties no ģimenēm un izbraukt viņpus Urāliem. Pietika ar divu pasniedzēju piekrišanu celt zināšanu līmeni, lai varētu sastādīt pārējo secības sarakstu. Pēc pieciem gadiem tas pats notika ar doktorantiem. Tuvojoties pagājušā gadsimta 90. gadu beigām, zinātņu doktora grāds jau bija 40% līdzstrādnieku.

No tiem, kas nebija ieguvuši zinātņu kandidāta grādu, bija atlikuši divi, tomēr ar veiksmīgu potenci turpmākajam. Katedrā, kas radoši sadarbojās ar vēsturiski nozīmīgās fakultātes kolektīvu, jau 90. gadu beigās bija iespēja aizstāvēt gan kandidāta, gan doktora disertāciju.

Taču līdzīgu efektu neizdevās saniegt Gāzes rūpniecības bankas Tomskas filiāles kolektīvā. Lai gan tās darbiniekiem bija nopietna interese iegūt zinātniskos grādus, par ko liecināja vairāk nekā 20 līdzstrādnieku nokārtotie kandidāta minimuma eksāmeni, ķēdes reakcija nesekoja.

Tuvu jaunās simtgades pirmās desmitgades beigām savus darbus spēja sagatavot un aizstāvēt tikai četri darbinieki (to skaitā – vienu doktora disertāciju) no 250 strādājošiem. Īstenojās profesora B. paredzējums, kurš brīdināja, ka disertācijas barjeru cilvēks spēj pārvarēt vai nu lielas nepieciešamības gadījumā, vai arī ar ļoti augstu ģenētisko kultūru, tāpēc nav jēgas strādāt šajā virzienā ar speciālistiem, kas var iegūt automašīnu un labiekārtotu dzīvokli bez disertācijas aizstāvēšanas.

Es nebiju ņēmis vērā šo pieņēmumu, t. i., ka trūka pastiprinātas radošās motivācijas. Orientācija uz disertācijas aizstāvēšanu nebija saistīta ar karjeru un būtisku darba algas paaugstinājumu. Mūsu organizācijā tiem, kas bija ieguvuši grādu, tika izmaksāts darba algas papildinājums tikai 3% apmērā no vidējās izpeļņas. Vajadzēja to palielināt līdz 30% un personāla atestācijā ņemt vērā kandidāta grādu vai veiksmīgu darbu pie kandidāta disertācijas.

Raugoties atpakaļ, bija pamanāmas arī zinātniskā vadītāja metodiskā darba nepilnības. Pirmo 3 līdz 5 tekstu sagatavošanā būtu vajadzējis piedalīties man pašam.

Tas palīdzētu iesācējam pētniekam sajust enerģētiku un, iekļaujoties tās straumē, turpmāk patstāvīgi turpināt pētījumu.

Es aprobežojos ar palīdzību literatūras izvēlē, tās šķirošanā. Tagad kļūst skaidrs, ka ar to bijis par maz. Prakse liek mācīties, kā ievadīt pētījumu orbītā.

Taču šajā eksperimentā mūs nomierina tas, ka esam pārvarējuši krabja sindromu. Bet tas nozīmē, ka turpmākajiem līderiem ir no enerģētikas egresijas brīva telpa, kurā var vairot novatoriskas idejas.

Taču ir aizritējuši gadi, līdzstrādnieki no jaunības ir nonākuši brieduma un piesardzības stadijā. Par to liecina gadījums ar vienu no lielas sērijas reklāmas produktiem. Ar manu piekrišanu dažāda veida maksājumu veikšana ar mobilā telefona starpniecību vakara stundās tika reklamēta kā kvīšu noplēšana no apburošas sievietes, kas bija ietīta čekos. Pēc visu kredīta maksājumu veikšanas sieviete varēja izrādīties kaila. Tāda vieglprātīga pieeja netradicionālam reklāmas

veidam izraisīja protestu noteiktā daļā līdzstrādnieku, kaut klienti uzņēma to normāli. Tas liecināja, ka bankas galvenais menedžeris nav ņēmis vērā pārvaldes personāla "nobriedumu", ko vislabāk var arakstīt ritmizētā veidā, t. i.:

Mūsu kaptei̦ņi jau krietni veci,
Pīpes dūmi sāk tiem acīs kost,
Meitenītes īsos minisvārkos
Sirdis tiem vairs nespēj savi̦ļņot.

Pēc tam, lai nepieļautu negaidītus variantus, Galvenā banka aizliedza bez saskaņošanas veikt patvaļīgu darbu ar reklāmas aģentūrām.

3.4. Menedžera tapšanas specifika

Menedžera specialitāte ir tāda, ka tas pastāvīgi atrodas kontaktā ar cilvēkiem. Viņam vienmēr ir zināms kāds gan hierarhijas augšgalā, gan arī apakšgalā. Rezultātu sasniegšana, īpaši 21. gadsimtā, viņam gala rezultātā būs saistīta ar spēju nodibināt augstas kvalitātes attiecības ar cilvēkiem. Šādam mērķim nepieciešama harisma – māka apburt apkārtējos, piesaistīt sev uzmanību. Tādējādi menedžerim jābūt apveltītam arī ar harismātiskām spējām, pateicoties kurām no viņa plūdīs piesaistošais spēks. Šā rādītāja nozīmība pieprasa:

1) neizskaidrojamu, iedzimtu īpašību, sava veida "Dieva svētību", ko izstaro tā vai cita personība;

2) enerģijas lādiņu, kas izplūst no konkrēta cilvēka un izraisa bezierunu uzticēšanos, valdzinājumu, pārliecības spēku;

3) seksuālo pievilcību (pēc N. Enkelmaņa raksturojuma). Pēc mūsu pārliecības, šai īpašībai ir nozīme pirmajā tikšanās reizē ar cilvēku. Tā ir īslaicīgas iedarbības enerģētika. Reliģija vērtē harismu no "Dieva dāvanas" pozīcijām, kas cilvēkam tiek piešķirta noteiktu apstākļu un grūtību rezultātā, lai cilvēkus rosinātu veltīt zināmas pūles. Senajā Grieķijā cilvēki, kam piemita harismātiskas īpašības, tika uzskatīti par dievu mīluļiem – dievi palīdzēja saviem izredzētajiem sasniegt neparastus panākumus.

Mēs esam to autoru pozīcijās, kuri uzskata, ka pievilcīgas personības veiksme nav iedzimta un nav arī laimīga likteņa izpausme. Esam vienisprātis tikai tādā ziņā, ka veiksminieks labāk par citiem prot izmantot savas dotības, savas spējas, un ne vairāk. Veiksminieku pie panākumiem biežāk noved nevis rīcība, bet iedvesma, jo pats skaistākais vārds pasaulē ir entuziasms. Nav iespējams pretoties pievilcības spēka ietekmei, kas izstaro no iedvesmota cilvēka.

Medicīnas valodā iedvesmu var salīdzināt ar vīrusu. Tas, kurš to "noķēris", kļūst par tā izplatītāju, t. i., par infekcijas avotu. Spēja apburt un aizraut citus ir atkarīga no cilvēka dzīvības spēka. Iepriekš mēs jūs pārliecinājām, ka, lai veidotu radošā spēka bāzi, nepieciešams pastāvīgi lietot cūkas speķi, vislabāk svaigu, ar ko apgādā uzņēmums "Sibīrijas agrārā grupa". Visām nācijām, kas kļuvušas par līderēm tehniskajā progresā, tas skaitījies pamatprodukts, īpaši vīriešiem, kas to lietojuši "uzkodas" veidā. Muskuļu un enerģētikas "uzpumpēšanas" paņēmienus, ko izmanto harismas īpašnieki, labi aprakstījis N. Enkelmanis darbā "Harismas vara" (Maskava: 2005). Mēs neesam šīs problēmas pētnieki, tikai tās propagandētāji, un iesakām tiem, kas vēlas pastiprināt savas iespējas, izmantot šo grāmatu kā mācību līdzekli.

Harisma ietver spēju motivēt padotos un citus apkārtējos, kā arī draugus. Motivējošo elementu skaitā pirmām kārtām ir prasme un vēlēšanās uzslavēt, pateikties, jo tas saistīts ar pašcieņu un pārliecību par saviem spēkiem.

Atzinības vārdi ir spēcīgāki par darba algas paaugstināšanu, ko F. Hercbergs uzskata vienīgi par motivācijas procesa higiēnisku sastāvdaļu.

Menedžmenta teorētiķi iesaka slavēt padoto ne mazāk kā trīs reizes darba dienas laikā un atrast tam iemeslu. Pateicība ir sirsnīga cieņas izpausme. Vadītājs, kam piemīt harisma, iekaro apkārtējo sirdis, viņa domās ieklausās, viņu ciena, un katrs no apkārtējiem cenšas sagādāt tam prieku. Kā vadības teorijā, tā praksē tiek uzskatīts, ka profesionālas zināšanas – tie ir 15 līdz 35% darba ražīguma, bet viss pārējais – motivācija. Šajā sakarā vēl pagājušajā gadsimtā D. Eizenhauers teicis:

"Vadīt cilvēkus – tas nozīmē rosināt cilvēku darīt to, ko tu vēlies, tāpēc ka viņš pats to vēlas.

Harismas pievilcības spēks darbojas nevis uz racionāla, bet uz emocionāla pamata, t. i., uz labējās puslodes pamata. Praksē šis spēks vadītājam izpaužas kā spēja gudri veidot savas attiecības ar apkārtējiem. No cilvēka, kas apveltīts ar harismātiskām spējām, izplūst enerģijas lādiņš, pārliecība, autoritāte un arī gluži cilvēciska sirsnība. Korporatīvajos nolikumos par darba samaksu vadītājiem vajadzētu noteikt harismātiskiem cilvēkiem pielikumu pie darba algas. Ja arī šobrīd tas netiek praktizēts, tad vienīgi tāpēc, ka trūkst ierīču enerģijas lādiņa izmērīšanai, ko šāda līmeņa speciālists sniedz padotajiem.

NOBEIGUMS

Mācību līdzeklī "Speciālistu izaugsmes iespējas un metodes" aprakstītā sistēma liecina par procesa ārkārtīgo sarežģītību, kas prasa domu koncentrāciju un gribas piepūli. To apliecina arī prakse. Vairākums cilvēku šobrīd bez īpašas piespiešanās nav spējīgi ne izvēlēties visatzīstamākās dotības, ne noteikt to pieprasījumu praktiskajā dzīvē.

Stingras sistēmas elementu funkcijas var veikt: a) iekšējā, ģenētiski nosacītā sociālās uzvedības kultūra; b) audzināšana darbā; c) rūpnieciskā piespiedu nepieciešamība (motivācija), ko noteic saspringti darījumu karjeras plāni; d) brīvais laiks, ko nosaka sponsora iespējas; e) trūkums un tā sekas – atbildība par ģimenes dzīves līmeni un paša attīstību; f) liels izaugsmes ātrums, vajadzību sarežģītība un savstarpēja kopsakarība; g) uzņēmuma ieinteresētība speciālistu attīstībā, kas izpaužas kā nepieciešama materiālā un sociālā līdzdalība visos virzības posmos uz desmitnieku.

Attīstības process ir tik sarežģīts, ka organizācijai, kas cer uz konkurētspēju, nepieciešams iegūt korporatīvu zināšanu universitāti, kas piepildītu ar informāciju gan līdzstrādnieku virsapziņu, gan zemapziņu un apziņu. Mūsu redzējums par tādu universitāti sniegts pielikumā, kura programmā katram līmenim sniegts īpašs bloks.

Funkciju optimizācija var ļaut gūt panākumus jebkuram cilvēkam, kas orientējies nonākt ģenialitātes zonā. Turpmāk sniegtais literatūras saraksts, kā arī paša iniciatīva interneta meklēšanas sistēmu apguvē, ļauj saņemt atbildi uz jebkuru jautājumu, kas rodas attīstības procesā.

Autora paša dzīves pieredze ir garantija psihiski vesela cilvēka milzīgajām iespējām.

PIELIKUMS

Komercbankas filiāles darbinieku kvalifikācijas paaugstināšanas sistēma

Filiāles korporatīvo zināšanu universitāte

I. Universitātes mērķi un uzdevumi

Universitātes mērķos un uzdevumos ietilpst:

a) zināšanu bankas un katra līdzstrādnieka profesionālās pieredzes papildināšana ar tehnoloģiskiem jaunumiem un mūsdienīgām teorijām, uz kuru pamata tiek pieņemti progresīvi lēmumi;

b) tehnoloģiju, organizācijas sistēmu pirmrindas pieredzes pastāvīga atklāšana un apguve, lai radītu jaunus banku produktus gan šīs bankas līmenī, gan visā reģionā;

c) visa kolektīva vienmērīgas attīstības sasniegšana un uzturēšana kā profesionālā, tā sociālā ziņā, kas novērš saspringtību gan personīgās attiecībās, gan kolektīva iekšējās attiecībās;

d) darbinieku zināšanu paaugstināšana par kolektīva sasniegumiem, par tā reitingiem reģionā un bankā, par uzdevumiem un turpmāko perspektīvu.

Nonākšana iepriekš nosprausto uzdevumu līmenī tiek sasniegta ar trīspakāpju sistēmu zināšanu saņemšanā un nostiprināšanā:

1. Apakšnodaļu vadītāju, to vietnieku, galveno speciālistu zināšanu veidošana makroteoriju līmenī, kas rada katra zemapziņā rezerves potenciālu turpmāk veicamajam un ģenialitātes izpausmēm (makrolīmeņa zināšanu rezerves līmenis).

2. Mūsdienīgu zināšanu apguve iekšējās un ārējās komunikācijās un sistēmu tehnoloģijās, kas ļauj konkurēt ar vides elementiem, t. i., ar citu banku nodaļām.

3. Organizatorisko procesu vadības zinātnisko un praktisko metožu apgūšana, kas vērstas uz operāciju izpildes darbietilpības pazemināšanu, uz risku samazināšanu, klientu apkalpošanas kvalitātes un nodaļu darba rentabilitātes paaugstināšanu.

II. Mācību plāns

A. Zināšanu rezerves veidošanas līmenis (nodaļu vadītāji, to vietnieki, galvenie speciālisti).

Nr. p. k.	Tēmas nosaukums	Stundu skaits	Izpildītāji (pasniedzējs)
1.	Izziņas un attīstības filosofijas mūsdienu problēmas	10	
2.	Sistēmiska pieeja ražošanas uzdevumu risinājumam	8	
3.	Personības attīstības intensifikācijas metodes un paņēmieni	4	
4.	Laika izmantošanas pārvaldības teorija un prakse	4	
5.	Savstarpējās personiskās attiecības, to optimizācija	4	
6.	Cilvēka vadības iemaņas zemapziņas līmenī	6	
7.	Sarunbiedra un partnera pārliecināšanas teorija un prakse makrolīmenī un mikrolīmenī	4	
8.	Intuīcijas mūsdienīga izmantošana lēmumu pieņemšanas praksē, tās attīstības paņēmieni	6	
9.	Praktiskā raksturoloģija	4	
10.	Intuitīvā zīmēšana	2	
11.	Mūsdienīgā banku karšu produktu rinda un mūsu reitings tajā	2	

B. Mūsdienīgas zināšanas komunikācijas un banku firmas kultūras veidošanā (visu kategoriju speciālisti)

Nr. p.k.	Tēmas nosaukums	Stundu skaits	Izpildītāji (pasniedzējs)
1.	Korporatīvās un banku kultūras saturs un veidošanās	4	
2.	Iedarbības uz klientu uzvedību un noskaņojumu teorija un prakse	4	
3.	Atmiņas attīstība, fiziskie un prāta treniņi	4	
4.	Klienta pozitīvas attieksmes pret banku attīstība uz personīgās pievilcības pamata, apburoša izturēšanās rotaļīgā variantā	6	
5.	Ātrlasīšanas metodes	6	
6.	Līdzstrādnieku biolauka enerģētiskās aizsardzības paņēmieni	2	
7.	Līderības teorija un prakse	6	
8.	Transa tehnoloģijas biznesā, balss treniņš un balss nostādīšana	6	
9.	Sava noskaņojuma pārvaldība, smaida teorija, personīgās izturēšanās veidu pārvaldība ar vieglu pāreju no viena veida uz citu	4	
10.	Optimisma vīrusu izplatība apkārtējā vidē	4	
11.	Filiāles mērķi un uzdevumi konkurējošā vidē: mūsu priekšrocības un trūkumi	4	

C. Progresīvu organizatorisko procesu, tehnoloģiju un produktu apguves līmenis

Nr. p. k.	Tēmas nosaukums	Stundu skaits	Izpildītāji (pasniedzējs)
1.	Fizisku personu apkalpošanas vadošās tehnoloģijas	4	
	a) noguldījumu pieņemšana un izsniegšana	2	
	b) kredītu izsniegšana	2	
2.	Kasieru darba zinātniskā organizācija	2	
3.	Mūsdienīgie organizatoriskie procesi kvalitātes un darbietilpības optimizācijā, veicot uzskaites operācijas grāmatvedībā	4	
4.	Programmētāju darba vietas organizācija, pasūtījumu portfeļa veidošanas paņēmieni, darbatdeves novērtējums un motivācija	4	
5.	Apkalpojošā personāla (mašīnu vadītāji, telpu uzkopēji u. c.) darba zinātniskā organizācija	8	
6.	Vērtspapīru izmantošanas un darba ar tiem progresīvie paņēmieni, kas palielina filiāles ienākumus	4	
7.	Mūsdienīgs darbs ar klientiem un tā efektivitātes novērtējums	6	
8.	Mūsdienīgas sistēmas klientu kreditēšanas organizācijā	4	
9.	Darba procesu mūsdienīga organizācija filiāles depozitārijā un tā rentabilitātes paaugstināšana	6	
10.	Motivējošie un tiesību jautājumi darbā ar personālu un klientiem	8	
11.	Papildu ofisu vadības pilnveidošana	2	
12.	Analīzes, prognozēšanas un filiāles, kā arī tās apakšstruktūru, sociālekonomiskās darbības novērtēšanas mūsdienīgas metodes	4	
13.	Risku samazināšanas paņēmieni filiāles darbībā	2	

14.	Speckontroles organizēšana pār aizņēmēju rīcību	2	
15.	Darbinieku personīgās dzīves novērošana	2	
16.	Informācijas tehnoloģiju nodaļas un apkalpošanas speciālistu pakalpojumu kvalitatīvas uztveres iespēju izskatīšana	2	
17.	Organizācijas pilnveidošana banku karšu apkalpošanas sistēmā	4	
18.	Pretdarbība līdzekļu "atmazgāšanai"– teorija un prakse	2	

III. Mācību procesa organizācija

Nodarbības tiek veiktas, gan piesaistot pasniedzējus, gan arī filiāles speciālistus, lekcijas tiek pierakstītas, bet pēc tam ievietotas universitātes iekšējā vietnē. Tas ļauj klausītājiem precizēt savas zināšanas, gatavojoties kārtot ieskaiti, kas notiek ar testiem, ko izstrādājis pasniedzējs, kā arī tradicionālo ieskaišu veidā.Testēšanas rezultāti tiek izmantoti atestācijā un mainot ieņemamā amata atalgojumu.

Trešā līmeņa tematu izklāsta pamatā ir mikropētījumi. Pasniedzējs izpēta kā savas filiāles pieredzi, tā arī 3 līdz 5 Gāzes rūpniecības bankas filiālēs, iepazīstas ar analoģisku procesu un tehnoloģiju organizāciju Tomskas, Novosibirskas u. c. bankās, patstāvīgi izpēta katra jautājuma teoriju un rakstiski izklāsta ziņojuma tekstu, kuru caurskata līmeņa vadītājs. Uz referāta pamata tiek gatavots raksts korporatīvajam krājumam. Iepriekš aprakstītie pētījumi tiek veikti katru gadu – un ietver salīdzinājumu ar norādīto virzības ātrumu pretī zinātniski pamatotam stāvoklim.

Komandējumu laikā uz citām pilsētām tiek sagatavoti attiecīgā darbinieka aizstājēji – līdzīgi kā atvaļinājumu organizēšanā. Raksta un ar tekstu komplektu novadīto nodarbību autors tiek prēmēts no

Pārvaldības fonda līdzekļiem ne mazāk kā algas apmērā, kā arī tiek apbalvots ar Pārvaldības pateicības vēstuli.

Katram mācību plāna līmenim tiek iecelts vadītājs, kura uzdevums ir mācību procesa sagatavošana un organizēšana ar audio un video ierakstiem, ar to ievietošanu interneta vietnē un testēšanu.

Pirmā un otrā līmeņa mācību plāna tēmas tiek mainītas katru gadu, trešā – atstātas nemainīgas ar iespēju, pēc vadītāja ieskatiem, izvēlēties citus autorus.

Darbiniekiem, kas veiksmīgi nokārtojuši testēšanu visās tēmās, tiek izsniegts sertifikāts par n-tā universitātes kursa beigšanu, kura kopija glabājas personāla daļas arhīvā un ir pamats, lai uzsāktu kārtējo atestāciju. Vadītāji nosaka arī nodarbību un testēšanas laiku un vietu. Viņiem uzdota arī metodiskā vadība par lektoru testu sagatavošanu.

Gan vadošos amatos, gan menedžeru darbā tiek iecelti līdzstrādnieki, kam ir zinātniskais grāds. Universitātes organizatorisko procesu vadības funkcijas ietilpst viņu amata pienākumos ar papildu samaksu pie darba algas līdz 30% no tās apjoma pēc štatu saraksta – no Pārvaldības fonda līdzekļiem.

Menedžeru institūciju vada prorektors mācību darbā, krājumu sagatavošanu un izdošanu, kā arī līdzstrādnieku virzīšanu uz iespējamo disertācijas rakstīšanas līmeni, veic prorektors zinātniskajā darbā.

Iespējamais rīkojums

1. Atvērt ar "____"_____ g. filiālē profesionālo zināšanu korporatīvo universitāti, kas darbojas pēc nepārtrauktas zināšanu apguves principiem.

2. Apstiprināt Nolikumu par profesionālo zināšanu korporatīvo universitāti.

3. Par universitātes rektoru iecelt filiāles vadītāju, ekon. zin. doktoru; par prorektoru mācību darbā – ekon. zin. kand., par prorektoru zinātniskajā darbā – ekon. zin. kand.

4. Par mācību plāna kuratoriem noteikt:

a) I mācību plāna līmenī – jur. zin. kand.;

b) II mācību plāna līmenī – ekon. zin. kand.;

c) III mācību plāna līmenī – jur. zin. kand.

5. Par mācību gada periodu uzskatīt kalendāro gadu.

6. Pamats pārcelšanai uz n+1 kursu ir sertifikāts par n-tā kursa beigšanu.

Filiāles vadītājs

IZMANTOTĀS LITERATŪRAS SARAKSTS

1. Вершинин и др. Состояние души. – Томск, 2003.
2. Гага В. А. и др. Мотивационные элементы организационных отношений в производственных и банковских корпорациях. – Томск: изд-во Том. ун-та, 2003. – 238 с.
3. Джон Кехо. Подсознание может все. – Мн.: ООО "Поппури", 2005. – с. 224.
4. Филипп Ш. Берг. Чудеса, тайны и молитва. – Ростов-на-Дону: "Феникс", 1995. – 512 с.
5. Ежова Н. Н. Рабочая книга практического психолога. – Ростов-на-Дону: "Феникс", 2008. – 314 с.
6. Капустина А. Н. Многофакторная личностная методика Р. Кеттелла. – СПб.: Речь, 2006. – 104 с.
7. Каструбин Э. М. Ключ к тайнам мозга. – М.: Стандарт, 1994.
8. Каструбин Э. М. Трансовые состояния и поле смысла. – М.: КСП, 1995. – 284 с.
9. Курпатов А. В. Ключ к тайнам подсознания и основной инстинкт человека. – СПб.: Нева, 2005. – 420 с.
10. Кэссон Г. Как завоевать престиж. – М.: Агенство "ФАИР", 1998. – 176 с.
11. Мерфи Дж. Сила Вашего подсознания. – Ростов-на-Дону: "Феникс", 1997. – 352 с.
12. Миллер Е. В. Совершенствование организации труда в процессе минимизации банковских рисков. – Томск: изд-во Том. ун-та, 2005. – 152 с.
13. Монин А. С. Жизнь и разум. – М.: Наука, 2007. – 168 с.
14. Новоселова Е. Г., Есаулов В. Н., Селеннова Н. Ю. Заработная плата и персонал-технологии. – Томск: изд-во Том. ун-та, 1993. –178 с.

15. Новоселова Е. Г. Организация инновационной банковской деятельности. – Томск: изд-во Том. ун-та, 2005. – 14,5 п. л.
16. Новоселова Е. Г. Тенденции использования рабочей силы: регламентация и инновационность. – Томск: изд-во Том. ун-та, 2006. – 10 п. л.
17. Новоселова Е. Г. Соотношение регламентации и инновационности при использовании рабочей силы в современных условиях (на примере банковского персонала). – Томск: изд-во Том. ун-та, 2006. – 356 с.
18. Парсонс Т. О социальных системах. – М.: Академический проспект, 2002. – 832 с.
19. Платонов Ю. П. Путь к лидерству. – СПб.: Речь, 2006. – 348 с.
20. Портер П. К. Разбуди в себе гения. – Мн.: ООО "Поппури", 2002. – 304 с.
21. Психофизиология. – СПб.: Питер, 2007. – 464 с.
22. Серл Дж. Открывая сознание заново. – М.: Идея-Пресс, 2002. – 256 с.
23. Сибирский психологический журнал. Научно-практический журнал. 2005.– № 21, 22; 2006.– № 23, № 24.
24. Состояние души. Беседы о педагогике как науке о путях реализации функциональных возможностей мозга. – Томск: изд-во ТГАСУ, 2003. – 336 с.
25. Тарасенко Ф. П. Прикладной системный анализ. – Томск: изд-во Том. ун-та, 2004. –186 с.
26. Фентон С., Райт М. Тайны хиромантии. – М.: ООО "ТД издательство Мир книги", 2006. – 256 с.
27. Хоган К. Психология влияния. – М.: ООО И. Д. Вильямс, 2007. – 352 с.
28. Шарухин А. П. Психология менеджмента. – СПб.: Речь, 2005. – 352 с.
29. Экономика труда. – М.: изд-во "Экзамен", 2004. – 736 с.
30. Энкельман Н. Б. Власть харизмы. – М.: Интерэкспорт, 2005. – 416 с.

Sagatavota iespiešanai SIA "Nordik". Reģ. apl. Nr. 2-0792.
Adrese: Elijas ielā 17, 124. kab. Rīgā, LV-1050, tālr. 67602672, fakss – 67225669.
Mazumtirdzniecība un vairumtirdzniecība – tālr. 67225667.
Iespiesta un brošēta SIA "Alma Pluss".

Vladimirs Gāga – sibīrietis, latviešu tautietis, mazdēls pārceļotājiem no Latgales (Preiļu raj., 1907. g.).
Šobrīd – Tomskas Valsts universitātes Augstākās biznesa skolas direktors, sistēmu menedžmenta un uzņēmējdarbības katedras vadītājs kopš 1973. gada. Vairāk nekā 100 darbu autors par motivējošā un emocionālā menedžmenta problēmām.
Krievijas augstākās izglītības sfērā viņam piešķirti visi iespējamie zinātniskie grādi un goda nosaukumi. Saņēmis nozares un valsts apbalvojumus, t. sk. ordeni "Zelta Zvaigzne. Krievijas finanšu lepnums" (2008. g.).

nordik

ISBN 978-9984-854-23-6
9 789984 854236